

جزاآ اعداآ الامام العسكرى عليه السلام فى دار الدنيا

هاشم الناجى الموسوى الجزائرى

جزاء اعداء الامام العسکری علیه‌السلام فی دار الدنیا

کاتب:

هاشم موسوی جزایری

نشرت فی الطباعة:

هاشم موسوی جزایری

رقمی الناشر:

مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة

الفهرس

جزاآ اعداآ الامام العسكرى عليه‌السلام فى دار الدنيا

اشارة

سرشناسه : موسوى جزايرى، هاشم

عنوان و نام پديدآور : جزاآ اعداآ الامام العسكرى عليه‌السلام فى دار الدنيا/ تاليف هاشم الناجى الموسوى الجزائرى

مشخصات نشر : قم: هاشم موسوى جزايرى، ۱۴۱۹ق. = ۱۳۷۷.

مشخصات ظاهرى : ص ۱۲۷

فروست : (موسوعه جزاآ الاعمال فى دار الدنيا۱۸)

شابک : ۵۰۰۰ريال ؛ ۵۰۰۰ريال

وضعيت فهرست نويسى : فهرستنويسى قبلى

يادداشت : عربى

يادداشت : كتابنامه: ص. [۱۲۴ - ۱۱۹]؛ همچنين به‌صورت زيرنويس

موضوع : حسن‌بن على(ع)، امام يازدهم، ۲۶۰ - ۲۳۲ق. -- جزاى دشمنان

رده بندى كنگره : BP۵۰/۳۵/م۸ج۴

رده بندى ديويى : ۲۹۷/۹۵۸۴

شماره كتابشناسى ملى : م۷۷-۱۴۳۸۸

مقدمة

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد الأنبياء و المرسلين محمد و آله الطيبين الطاهرين المعصومين. و اللعن الدائم على اعدائهم اجمعين من الآن الى قيام يوم الدين. أما بعد: فهذا هو الكتاب المسمى ب: جزاء اعداء الامام العسكرى - صلوات الله تعالى عليه - فى دار الدنيا و هو جزء آخر من موسوعة: جزاء الأعمال فى دار الدنيا أسال الله العلى القدير أن يجعل هذا السعى اليسير و الاقدام الأقل من القليل خالصا لكريم وجهه و احياءا لأمر أهل بيته. و اقتصاصا لآثارهم و مذاكرة لأحاديثهم و تخليدا لذكرهم و ذريعة للتمسك بولائهم (صلوات الله و سلامه تعالى عليهم). و البراءة من اعدائهم. [صفحه ۴] و أسأله عزوجل - بحقهم - أن يرزقنى البركة و الخير و الثواب و الأجر عليه. و ينفعنى به - يوم - لاينفع مال و لابنون الا من أتى الله بقلب سليم. و أسأله تعالى أن يشارك - فى أجره و ثوابه -: والدى و والدتى و أهلى و اساتذتى و مشائخ اجازتى و من كان له حق على. و كذلك: من يساهم فى طبع و نشر هذا التراث المنيف و يؤيد المؤلف فى استمرار هذا الطريق الشريف. التنبيه على امور: ۱- الاحاديث المذكورة فى هذا الكتاب انما هى منقولة من (۱۱۰) كتابا [۱] تعد مصادر موسوعة: جزاء الأعمال فى دار الدنيا ۲- اسم هذا الكتاب الشريف مقتبس من بعض عناوينه المذكورة فيه. و انما هو من قبيل: تسمية الشىء بأسم بعض اجزاءه. و هذا لايعنى أن كل من ذكر أسمه فى هذا الكتاب - و اصابه من الجزاء ما اصابه - يعد من جملة اعداء الامام العسكرى - صلوات الله تعالى عليه -. اذ ترى - أيها القارىء العزيز - فى طوايا هذا الكتاب الشريف اخبارا و احاديث تتعلق ببعض اشخاص مؤمنين - لم يكونوا من جملة أعداء الامام عليه‌السلام - بل انما صابهم من الجزاء ما اصابهم. لمخالفتهم أمر [صفحه ۵] الامام عليه‌السلام و عدم اعتنائهم بما اشار عليه‌السلام به اليهم. و ابائهم عن قبول نصائحه عليه‌السلام و ارشاداته عليه‌السلام لهم - فلاتغفل -. و قد قال الامام الهادى عليه‌السلام: اذا خالف المؤمن ما أمر به... لم يأمن أن تصيبه عقوبة الخلاف [۲] . فأمثال هؤلاء الاشخاص - و ان لم يكونوا من جملة اعداء الامام عليه‌السلام. و لم

یعدوا من المعاندین و المخالفین له علیه‌السلام – ولکنهم لما خالفوا أمره علیه‌السلام و لم یقبلوا نصیحته و ارشاداته علیه‌السلام اصابهم من الجزاء ما اصابهم. و قـد تری – أیها العزیز – فی طوایا هـذا الکتاب الشـریف، أحادیث تذکر فیها جزاء بعض المنسوبین الی الذریة الطیبـة، لمـا صـدر منهم من التجاسـر الی ساحـة الامـام المعصوم – صـلوات الله تعـالی علیه – و عـدم انقیادهم لمقامه الالهی و منصبه الربانی. ولتمرد بعضـهم علی الامام علیه‌السلام و انتهاکهم لحرمته المقدسة و تجرئهم علی علیه‌السلام. – حسدا لمقاماته العالیة و حقدا لمراتبه السامیة –. و ادعاء بعضـهم الامامة بغیر حق، و سعایة بعض آخر منهم بالامام – صلوات الله تعالی علیه – الی الحکام و الظلمة و الطغاة. – طمعا فی حطام الدنیا الدنیة وسعیا لأخماد نور شمس الامامة النیرة المشرقة –. و قال تعالی: (یریدون لیطفؤوا نور الله بأفواههم و الله متم نوره...) و قـال تعالی: (و یأبی الله الا أن یتم نوره و لو کره الکافرون). [صـفحه ۶] و قال الامام الصادق علیه‌السلام: لیس منا احد الاوله عدو من أهل بیته [۳] . و معلوم ان مرارة امثال هذه الظلامات – التی صدرت من بعض هؤلاء المنسوبین – کانت اشد أمر و اصعب علی الامام – صلوات الله تعالی علیه – مما صدر – أمثال ذلک – من غیرهم. اذ: حسنات الأبرار سیئات المقربین. و قال الامام السجاد علیه‌السلام: لمحسننا کفلان من الأجر، و لمسیئنا ضعفان من العذاب [۴] . کمـا جـاء فی قوله تعـالی: (یضاعف لها العـذاب ضعفین). و قوله تعالی: (انه لیس من أهلک. انه عمل غیر صالـح). قال الامام الرضا علیه‌السلام – فی ذیل هـذه الآیـة –:... فأخرجه الله عزوجل من أن یکون من أهله – بمعصیته – [۵] . فأذا لامجاملة و لامماشاة و لامسامحة، فی هذا المجال. و ان الله تعالی لایستحی من الحق. قال امیرالمؤمنین علیه‌السلام: ان ولی محمد صلی الله علیه و آله من اطاع الله. و ان بعدت لحمته. و ان عدو محمد صلی الله علیه و آله من عصی الله. و ان قربت قرابته [۶] . قال الامام الرضا علیه‌السلام: من خالف دین الله. فأبرء منه. کائنا من کان. من أی قبیلة کان. و من عادی الله فلاتواله. کائنا من کان. من أی قبیلـة کان [۷] . [صفحه ۷] و قال الامام الرضا – صـلوات الله تعالی علیه –: من لم یتق الله و لم یراقبه. فلیس منا و لسنا منه [۸] . نعم. وردت هناک روایات و أحادیث تومیء و تشیر الی أن کثیرا من أمثال هؤلاء المنسوبین الی الذریـة الطیبـة. تشـملهم حسن العاقبـة و لایموتون الا تـائبین. کما جاء فی التوقیع الشـریف: و ما سبیل عمی جعفر... فسبیل اخوة یوسف [۹] . و انما تعرضنا لهذا التنبیه – ههنا – دفعا لتوهم بعض الاشخاص و جوابا لشبهة – قد ربما – تتبادر فی ذهن بعض الافراد. و توضیحا لأشکال و اعتراض – قد ربما نواجهه – من قبل بعض من التفت الی اسم الکتاب و عنوانه. ثم اطلع علی محتویاته و مضامینه. و قـد قـال امیرالمؤمنین – صـلوات الله تعـالی علیه –: الحق لایعرف بالرجـال. فأعرف الحق تعرف أهله. ۳- تسـهیلا للعثور علی الجزاء المـذکور فی الحـدیث و الخبر و اطلاعا علی المعاقبـة التی عوقب بها. کتبنا ما یتعلق بالجزاء و المعاقبـة بخط اوضـح. حتی یتمیز ذلک من متن الخبر. [صـفحه ۸] ۴- نسـتغفر الله تبارک و تعالی و نسـتمیح ساحة الامام العسـکری – صلوات الله تعالی علیه – المقدسة. من نقل بعض الألفاظ التی تجاسـر بها – بعض الخبثاء من الاعـداء – لساحـة الامام العسـکری – صـلوات الله تعالی علیه – المقدسة الألهیة المعصومة الطاهرة – و درجها فی هذا الکتاب و تکرار الألفاظ النابیة التی تجاسـر بها هؤلاء المتجاسرون. و انما اوردنا تلک الاحادیث و الأخبار، کما جاءت فی مصادرها و ذکرت فی مظانها. من دون تغییر أو تصـرف أو تبـدیل – من قبلنا – فیها. ۵- لایدعی مؤلف هذا التـألیف بـأنه ذکر جمیع الأحادیث فی الأبواب المناسـبة لها. و تحت العناوین التی تلیقها. و یعترف – بدایـة – بأنه قـد لم یـذکر بعض الأحادیث المناسبة لموضوع هذا التألیف فی أبوابها – غفلة و سهوا و خطاءا منه –. اذ الانسان محل الخطأ و السهو و النسیان. و العصمة مخصوصـة بأهلها – علیهم صـلوات الرحمن –. و هـذا لایکون الا لوسع نطاق هذا الموضوع العزیز و عجز هذا المؤلف الفقیر من التتبع الکامل فی هذا المجال. فلذا یدرج فی آخر مجلدات هذه الموسوعة باب بعنوان: – الاسـتدراکات – و هو متضـمن للأحادیث التی لم تذکر – أحیانا – فی أبوابها المناسبة لها. رغم وجودها فی المصادر. – ان شاءالله تعالی – بحق محمد و آله المعصومین – صلوات الله و سلامه تعالی علیهم أجمعین –. العبد الفقیر الی رحمة ربه الغنی السید هاشم الناجی الموسوی الجزائری [صفحه ۱۱]

جزاء المعاریف و الأعلام

ابوعون الأبرش

۱- [قال الراوی] [۱۰] : خرج أبومحمد علیه‌السلام - فی جنازة أبی‌الحسن علیه‌السلام - و قمیصه مشقوق. فکتب الیه أبوعون الأبرش: - فی ذلک - [۱۱] . فقال علیه‌السلام: - یا أحمق - ما أنت و ذلک!؟ قد شق موسی علی هارون. ثم قال علیه‌السلام: - بعد کلام - و أنک لاـتموت، حتی تکفر، و یتغیر عقلک. [قال الراوی]: فما مات، حتی حجبه ابنه عن الناس. و حبسوه فی منزله، فی ذهاب العقل، عما کان علیه [۱۲] . [صفحه ۱۲] ۲- ابراهیم بن الخضیب الأنباری قال: کتب أبوعون الأبرش - قرابة نجاح بن سلمة [۱۳] - الی ابی محمد علیه‌السلام: أن الناس قد أستوحشوا [۱۴] من شقک ثوبک [۱۵] علی أبی‌الحسن؟! فقال علیه‌السلام: - یا أحمق - ما أنت و ذاک!؟ قد شق موسی علی هارون علیهماالسلام. أن من الناس من یولد مؤمنا و یحیی مؤمنا و یموت مؤمنا. و منهم من یولد کافرا و یحیی کافرا و یموت کافرا. و منهم من یولد مؤمنا و یحیی مؤمنا و یموت کافرا. و أنک لاتموت، حتی تکفر. و یتغیر [۱۶] عقلک. [قال الراوی]: فما مات. حتی حجبه ولده عن الناس. و حبسوه - فی منزله - فی ذهاب [۱۷] العقل. و الوسوسة. و کثرة التخلیط. و یرده [۱۸] علی اهل [۱۹] الامامة. وانکشف عما کان علیه [۲۰] . [صفحه ۱۳] ۳- خرج أبومحمد علیه‌السلام فی جنازة أبی‌الحسن علیه‌السلام - و قمیصه مشقوق -. فکتب الیه ابوعون الأبرش [۲۱] قرابة نجاح بن سلمة -: من رأیت - أو بلغک - من الأئمة شق ثوبه فی مثل هذا؟! فکتب الیه أبومحمد علیه‌السلام: - یا أحمق - و ما یدریک ما هذا!؟ قد شق موسی علی هارون علیهماالسلام [۲۲] . [صفحه ۱۴]

اسماعیل بن محمد

۴- [قال اسماعیل بن محمد]: (قعدت [۲۳] لأبی محمد علیه‌السلام - علی ظهر الطریق - فلما مر علیه‌السلام بی) [۲۴] شکوت [۲۵] الیه حاجة. (و حلفت له [۲۶] : أنه [۲۷] لیس عندی درهم [۲۸] فما فوقه [۲۹] - و لاغداء و لاعشاء [۳۰] . قال [۳۱] : فقال علیه‌السلام: تحلف [۳۲] بالله کاذبا؟!؟ و قد) [۳۳] دفنت [۳۴] . [صفحه ۱۵] مائتی دینار؟!؟ و لیس [۳۵] - قولی [۳۶] هذا - دفعا لک عن العطیة. أعطه [۳۷] - یا غلام - ما معک. فأعطانی غلامه [۳۸] مائة دینار. ثم أقبل علیه‌السلام علی. فقال لی [۳۹] . أنک [۴۰] تحرم [۴۱] (الدنانیر التی دفنتها) [۴۲] أحوج [۴۳] ما تکون الیها [۴۴] . [صفحه ۱۶] و صدق [۴۵] علیه‌السلام [۴۶] . (و ذلک أنی [۴۷] أنفقت ما وصلنی علیه‌السلام به) [۴۸] . (و اضطررت [۴۹] - ضرورة شدیدة - الی شیء انفقه. و أنغلقت علی ابواب الرزق. فنبشت [۵۰] عن [۵۱]) [۵۲] (الدنانیر التی کنت دفنتها. فلم أجدها. فنظرت) [۵۳] فأذا أبن [۵۴] لی. [صفحه ۱۷] قد عرف موضعها [۵۵] . فأخذها. [۵۶] و هرب. (فما قدرت منها علی شیء) [۵۷] و [۵۸] . ۵- قال [اسماعیل بن محمد]: قعدت لأبی محمد - الحسن - علیه‌السلام. - علی باب داره - حتی خرج. فقمت - فی وجهه - و شکوت الیه الحاجة و الضرورة. و أقسمت أنی لا أملک الدرهم، فما فوقه. فقال علیه‌السلام: تقسم؟! و قد دفنت مأتی دینار؟! و لیس - قولی هذا - دفعا لک عن العطیة. أعطه - یا غلام - ما معک. فأعطانی الغلام مأة دینار: فشکرت الله تعالی. و ولیت. [صفحه ۱۸] فقال علیه‌السلام: ما أخوفنی أن تفقد مأتی دینار. أحوج ما تکون ألیها.!! فذهبت ألیها. فأفتقدتها [۵۹] . فأذا هی فی مکانها. فنقلتها الی موضع آخر. و دفنتها من حیث لا یطلع احد. ثم قعدت مدة طویلة. فأضطررت ألیه. فجئت أطلبها - فی مکانها - فلم أجدها. فجئت و شق ذلک علی -. فوجدت أبنا لی. قد عرف مکانها. و أخذها و أبعدها. و لم یحصل لی شیء. [صفحه ۱۹] فکان کما قال علیه‌السلام [۶۰] و [۶۱] . [صفحه ۲۰]

باعر محمد بن علی بن عبدالله

۶- قال [أبوالفضل، محمد بن علی بن عبدالله المعروف ب باعر]: خرجت من الکوفة الی زیارة أبی‌عبدالله الحسین علیه‌السلام - لیلة

النصف من شعبان – سنهٔ ثمان و خمسین و مائتین – و قد عرفت ولادهٔ المهدی علیه‌السلام. و أن الشیعهٔ تتضرع الی الله فی المشاهدهٔ. و بحمده و شکره علی ولادته. فقالت لی امی – و کانت مؤمنهٔ –: یا بنی –. اسأل الله عند قبر سیدنا أبی‌عبدالله الحسین علیه‌السلام أن یرزقک خدمهٔ مولانا أبی‌محمد الحسن بن علی العسکری علیهم‌السلام. کما رزق أباک علی بن عبدالله. قال أبوالفضل: فلم ازل اسأل الله و اتوسل بأبی عبدالله [صفحه ۲۱] الحسین علیه‌السلام الی أن رزقنی [۶۲] منزلهٔ ابی من سیدنا ابی‌محمد – الحسن – علیه‌السلام. قال: فلما کان فی أول وقت السحر بلیلهٔ النصف من شعبان جائنی خادم. و قد طرحت نفسی علی شاطیء الحیر [۶۳] – من شدهٔ التعب و القیام –. فجلس الخادم عند رأسی. و قال لی: – یا اباالفضل – محمد بن علی –. مولای ابومحمد الحسن علیه‌السلام قد سمع دعائک. فصر الینا. مخلصا – بما تنطقه. و بما سألت. فقلت له: ما اسمک؟! قال: سرور. فقلت: – یا سرور – و ما انا علی هیئهٔ. و ما معی ما [۶۴] ینهض [۶۵] الی العسکر [۶۶] . [صفحه ۲۲] حتی [۶۷] ارجع الی الکوفهٔ [۶۸] و اصلح شأنی و احصل. فقال: قد بلغتک الرسالهٔ. فأفعل ما تری. [قال باعر]: فرجعت عن الزیارهٔ الی الکوفهٔ. و عرفت امی بما من الله علی بما قاله الخادم. و شکرت الله و حمدته. فقالت: – یا بنی – قد اجاب الله دعائک و دعائی لک. فقم و لا تقعد. [قال باعر]: فأصلحت شأنی. فخرجنا من الکوفهٔ الی بغداد. (و صادف انی نزلت علی جماعهٔ). (فدعونی الی أن أخرج معهم). و صاروا بی الی دار الرومیین [۶۹] . و دخلوا املی دار الخمار – و هو من بعض النصاری –. و احضروا طعاما. فأکلت معهم. و ابتاعوا خمرا. و سألونی أن أشرب معهم. [صفحه ۲۳] فلم افعل. و غلبوا علی رأیی. و سقونی. فشربت... فزین لی الشیطان سوء عملی –... و أقمت – ایاما – ببغداد. و خرجت الی العسکر [۷۰] . فوردتها. وافضت علی الماء من الدجلهٔ. و لبست ثیابا طاهرهٔ. و صرت الی المسجد الذی علی باب سیدی ابی‌محمد – الحسن – علیه‌السلام. – و فیه قوم یصلون –. فصلیت معهم. و دخلت. فأذا أنا بسرور – الخادم – قد دخل المسجد. فقمت – مسرورا – الیه. فوضع یده بصدری [۷۱] و دفعنی عنه [۷۲] . ثم قال لی: هاک. [صفحه ۲۴] و طرح بیدی [۷۳] دنانیرا. و قال لی: مولای یقول لک و یأمرک ان لاتصیر الیه. فتقدم من وصولک ببغداد. و ارجع من حیث جئت. و هذه نفقتک – من دارک – بالکوفهٔ –. و الیها – راجعا – الا ما انفقته فی دار الرومیین [۷۴] . فرجعت – باکیا – الی بغداد و منها الی الکوفهٔ. و أخبرت والدتی بما کان منی. و کلما نالنی. و لم أخف [۷۵] منه شیئا. (فوجدت الذی اعطانی) – ایاه – الخادم لایزید حبهٔ و لاینقص حبهٔ. الا دینارین. وزنتهما [۷۶] فی دار الرومیین. فلبست الشعر [۷۷] و قیدت رجلی و غللت یدی و حبست نفسی الی أن توفی [۷۸] ابومحمد الحسن علیه‌السلام – بیوم الجمعهٔ – لثمان لیال خلت من ربیع الاول سنهٔ ستین و مائتین. [صفحه ۲۵] ثم اطلقت نفسی – بعد ذلک –. فکان هذا [۷۹] من دلائله علیه‌السلام [۸۰] . [صفحه ۲۶]

الزبیری

۷– (عن معلی بن محمد) [۸۱] عن أحمد بن محمد بن عبدالله قال: خرج عن أبی‌محمد علیه‌السلام – حین قتل الزبیری – لعنه الله – [۸۲] . هذا جزاء من أجترء [۸۳] علی الله [۸۴] فی اولیائه. زعم [۸۵] انه یقتلنی – و لیس لی عقب –!! فکیف رأی قدرهٔ الله فیه؟! (قال محمد [۸۶] بن عبدالله) [۸۷] : و ولد له علیه‌السلام ولد [۸۸] [۸۹] . [صفحه ۲۷] ۸– عن معلی بن محمد [۹۰] عن احمد بن محمد [۹۱] قال: خرج عن أبی‌محمد علیه‌السلام – حین قتل الزبیری [۹۲] . [صفحه ۲۸] هذا جزاء من افتری علی الله [۹۳] فی اولیائه [۹۴] . زعم انه یقتلنی – و لیس لی عقب –!! فکیف رأی قدرهٔ الله؟! [۹۵] . و ولد له علیه‌السلام ولد... [۹۶] [۹۷] . [صفحه ۲۹]

السرجی

۹– [ورد علی الامام العسکری علیه‌السلام کتاب من بعض الشیعهٔ یسألونه علیه‌السلام أن یسأل الله تعالی أن یکفیهم مؤونهٔ رجل سفاک للدماء – کان یتقلد الحرب – یسمی ب: السرجی. و أن یصرف الله عزوجل شره عنهم. فکتب علیه‌السلام الیهم:.... کفیتم شره.

و هو سیموت بالطاعون... (قال الراوی): فمات السرجی بالطاعون. و حمل - فی اثاثه - الی سامراء] [۹۸] . [صفحه ۳۰]

سمیع المسمعی

۱۰- قـال عمر بن أبی‌مسلم: کـان سـمیع المسـمعی یؤذینی - کثیرا - و یبلغنی عنه مـا اکره. و کان ملاصـقا [۹۹] لـداری. فکتبت الی ابی‌محمد علیه‌السلام اسأله الدعاء بالفرج منه. فرجع الجواب: أبشر بالفرج - سریعا - و أنت مالک داره. فمات - بعد شهر - و اشتریت داره. فوصلتها بداری. ببرکته علیه‌السلام [۱۰۰] . [صفحه ۳۱]

شاذان بن سعد

۱۱- قال [الحسن بن ظریف]: کتبت أبی‌محمـد علیه‌السـلام - و قد ترکت التمتع منذ [۱۰۱] ثلاثین سـنهٔ - و قد نشطت لذلک. و کان فی الحی امرءهٔ وصـفت لی بالجمـال. فمـال الیها قلبی - و کانت عاهرا [۱۰۲] - لاتمتنع یـد لامس. فکرهتها. ثم قلت: قـد قال [۱۰۳] : تمتع بالفاجرهٔ. فأنک تخرجها من حرام الی حلال -. فکتبت الی ابی‌محمـد علیه‌السـلام اشاوره فی المتعـهٔ؟ و قلت: أیجوز - بعـد هـذه السـنین - أن اتمتع؟! فکتب علیه‌السلام: انما تحیی سنهٔ و تمیت بدعهٔ - فلا [۱۰۴] بأس -. [صفحه ۳۲] و ایاک و جارتک - المعروفهٔ بالعهر - و ان حـدثتک نفسک: أن آبائی قالوا: تمتع بالفاجرهٔ. فانک تخرجها من حرام الی حلال. فهذه امرأهٔ معروفهٔ بالهتک - و هی جـارهٔ -. و اخـاف علیک اسـتفاضهٔ الخبر فیها. [قال الحسن بن ظریف]: فترکتها. و لم اتمتع بها. و تمتع بها شاذان بن سـعد - رجل من اخواننا و جیراننا -. فأشتهر بها. حتی علا أمره. و صار الی السلطان. و اغرم [۱۰۵] - بسببها - مالا نفیسا [۱۰۶] . و أعاذنی الله من ذلک ببرکهٔ سیدی علیه‌السلام [۱۰۷] . [صفحه ۳۳]

صالح بن علی، جماعهٔ من العباسیین

۱۲- قال [محمد بن اسماعیل [۱]]: دخل العباسـیون علی صالح بن وصـیف. (و دخل صالح بن علی - و غیره من المنحرفین عن هذه الناحیهٔ - علی صالح بن وصیف) [۱۰۸] عندما حبس ابامحمد علیه‌السلام [۱۰۹] . (فقال [۱۱۰] له [۱۱۱] : ضیق علیه [۱۱۲] و لاتوسع [۱۱۳]) [۱۱۴] . [صفحه ۳۴] فقال لهم [۱۱۵] صالح [۱۱۶] : ما [۱۱۷] اصنع به [۱۱۸] ؟! و [۱۱۹] قد وکلت به رجلین من [۱۲۰] اشر [۱۲۱] من قدرت علیه. فقد صارا [۱۲۲] من العبادهٔ و الصلاهٔ [۱۲۳] و الصیام [۱۲۴] الی [۱۲۵] امر عظیم [۱۲۶] . فما اقام عنده الا یوما حتی وضع خـدیه له علیه‌السـلام. و کان لایرفع بصـره الیه علیه‌السـلام اجلالا و اعظاما. فخرج من عنـده علیه‌السـلام و هو احسن الناس بصیـرهٔ و احسـنهم (فی اثبات الهداهٔ: و احسن الناس فیه قولا.) فیه قولا [۱۲۷] . [صفحه ۳۵] (ثم أمر بأحضار الموکلین) [۱۲۸] . فقال [۱۲۹] لهما: (- و یحکما - ما شأنکما فی أمر هذا الرجل) [۱۳۰] . فقالا له [۱۳۱] : ما نقول [۱۳۲] فی رجل [۱۳۳] یصوم النهار [۱۳۴] و قوم اللیـل [۱۳۵] کله [۱۳۶] . (لایـتکلم و لایتشاغـل بغیر العبادهٔ [۱۳۷] ؟!) [۱۳۸] . و اذا [۱۳۹] نظرنا [۱۴۰] الیه. ارتعـدت [۱۴۱] فرائصنا [۱۴۲] و داخلنـا [۱۴۳] ما لا [صـفحه ۳۶] نملکه من انفسـنا؟! فلما [۱۴۴] سمع [۱۴۵] ذلک [۱۴۶] العباسیون [۱۴۷] انصرفوا [۱۴۸] خائبین [۱۴۹] . [صفحه ۳۷]

صالح بن وصیف

۱۳- [قال] محمـد بن اسـماعیل العلوی: دخل العباسـیون علی صالح [۱۵۰] بن وصیف [۱۵۱] - عندما حبس ابومحمد علیه‌السـلام -. فقالوا له: ضـیق علیه. قال: وکلت به رجلین من شـر من قدرت علیه: - علی بن بارمش و اقتامش -. فقد صارا - من العبادهٔ و الصـلاهٔ - الی امر عظیم. یضعان خدیهما له. ثم امر بأحضارهما. فقال: - و یحکما - ما شأنکما فی شأن هذا الرجل؟! [۱۵۲] . [صفحه ۳۸] فقالا:

ما نقول فی رجل یقوم اللیل کله و یصوم النهار.!! لایتکلم و لایتشاغل بغیر العبادهٔ. فأذا نظرنا الیه ارتعدت فرائصنا. و داخلنا ما لانملکه من انفسنا [۱۵۳] . ۱۴- عن محمد بن اسماعیل قال: حبس [۱۵۴] ابومحمد علیه‌السلام عند علی بن اوتامش [۱۵۵] و کان شدید العداوهٔ ب آل محمد علیهم‌السلام غلیظا علی آل أبی‌طالب. و قیل له: افعل به و افعل [۱۵۶] . قال [۱۵۷] فما أقام ألا یوما حتی وضع خدیه [۱۵۸] له علیه‌السلام. و کان لایرفع بصره الیه علیه‌السلام اجلالا و اعظاما. و خرج من عنده علیه‌السلام و هو احسن الناس بصیرهٔ و احسنهم قولا [۱۵۹] فیه علیه‌السلام [۱۶۰] . ۱۵- [لما شرع المهتدی] فی قتل موالیه - من الترک - خرجوا علیه سنهٔ ست و خمسین و مائتین. و قتلوا صالح بن وصیف. [صفحه ۳۹] و کان من أعظم امرائه. و محل اعتماده فی مهماته. و علقوا رأسه فی باب المهتدی. لهوانه و استخفافه... فقتلوه - بعد ذلک - أقبح قتل [۱۶۱] . ۱۶- (ارسل الخلیفهٔ [۱۶۲] جماعهٔ للقبض علی صالح بن وصیف).... فلما قضوا علی صالح بن وصیف. أخرج حافیا - لیس علی رأسه شیء -. فضربه - بعض علی عاتقه. ثم قتلوه. و أخذوا رأسه و ترکوا جثته. و وافوا به دار المهتدی - قبل المغرب -. فقالوا له فی ذلک. فقال: واروه. ثم حمل رأسه و طیف به علی قتاهٔ. ونودی علیه [۱۶۳] . ۱۷- أرسل المهتدی جماعهٔ - من جنوده - للقبض علی صالح بن وصیف - بعد ما اختفی و فرمنهم - فظفروا ب صالح بن وصیف. فقتل. وجیء برأسه الی المهتدی. فقال: واروه. فلما اصبح الصباح. رفع الرأس علی الرمح. ونودی علیه فی أرجاء البلد... [۱۶۴] . [صفحه ۴۰]

عروهٔ بن یحیی البغدادی الدهقان

۱۸- حدثنی محمد بن قولویه الجمال عن محمد بن موسی الهمدانی: ان عروهٔ [۱۶۵] بن یحیی البغدادی المعروف بالدهقان - لعنه الله - و کان یکذب علی ابی‌الحسن علی بن محمد بن الرضا علیهم‌السلام. و علی ابی‌محمد الحسن بن علی علیهم‌السلام - بعده -. و کان یقطع امواله لنفسه دونه. و یکذب علیه. حتی لعنه ابومحمد علیه‌السلام و امر شیعته بلعنه و الدعاء علیه. لقطع الاموال - لعنه الله -. قال علی بن سلمان بن رشید العطار البغدادی: ف لعنه ابومحمد علیه‌السلام. [صفحه ۴۱] و ذلک. انه کانت لأبی محمد علیه‌السلام خزانهٔ. و کان یلیها ابوعلی بن راشد - رضی الله عنه -. فسلمت الی عروهٔ. فأخذ منها لنفسه. ثم احرق باقی ما فیها. یغایظ - بذلک - ابامحمد علیه‌السلام. ف لعنه و بریء منه و دعا علیه. فما امهل یومه - ذلک - ولیلته. حتی قبضه الله الی النار. فقال علیه‌السلام: جلست لربی - لیلتی هذه - کذا و کذا جلسهٔ. فما انفجر عمود الصبح و لاانطفی ذلک النار. حتی قتل الله عدوه [۱۶۶] - لعنه الله - [۱۶۷] . ۱۹- [و من جملهٔ التوقیع الذی خرج من ناحیهٔ الامام صلوات الله تعالی علیه فی شأن عروهٔ بن یحیی الدهقان - علیه اللعنهٔ -]: ... و قد علمتم ما کان من امر الدهقان - علیه لعنهٔ الله - و خدمته و طول صحبته. ف أبدله الله بالایمان کفرا. - حین فعل ما فعل -. فعاجله الله بالنقمهٔ و لایمهله... [۱۶۸] . [صفحه ۴۲] ۲۰- کان عروهٔ الدهقان کذب علی علی بن محمد بن الرضا علیهم‌السلام و علی ابی‌محمد الحسن بن علی العسکری علیهم‌السلام - بعده -. ثم انه اخذ بعض امواله. ف لعنه ابومحمد علیه‌السلام. فما امهل - یومه ذلک ولیلته - حتی قبض [۱۶۹] الی النار [۱۷۰] . [صفحه ۴۳]

علی بن زید

۲۱- قال [علی بن زید]: کان لی فرس. و [۱۷۱] کنت به معجبا [۱۷۲] - اکثر ذکره (فی [۱۷۳] المحافل) [۱۷۴] - [۱۷۵] . (فدخلت علی أبی‌محمد علیه‌السلام - یوما - [۱۷۶]) [۱۷۷] . فقال [۱۷۸] علیه‌السلام لی [۱۷۹] : ما فعل فرسک؟! [صفحه ۴۴] فقلت [۱۸۰] : (هو عندی و [۱۸۱]) [۱۸۲] هو [۱۸۳] ذا [۱۸۴] . هو [۱۸۵] علی بابک. - الآن [۱۸۶] - (نزلت [۱۸۷] عنه [۱۸۸]) [۱۸۹] . فقال علیه‌السلام [۱۹۰] لی [۱۹۱] : أستبدل به - قبل المساء [۱۹۲] - ان قدرت [صفحه ۴۵] (علی مشتر [۱۹۳]) [۱۹۴] . (و [۱۹۵] لاتؤخر ذلک) [۱۹۶] . -- و دخل (علینا) [۱۹۷] داخل. فأنقطع [۱۹۸] الکلام. قال [۱۹۹] - [۲۰۰] : فقمت [۲۰۱] (من [۲۰۲] مکانی) [۲۰۳]

متفکرا [۲۰۴] و [۲۰۵] . و [۲۰۶] مضیت الی منزلی. [صفحه ۴۶] فأخبرت [۲۰۷] اخی (بذلک) [۲۰۸] . فقال [۲۰۹] : ما [۲۱۰] ادری ما أقول فی هذا؟! و شححت [۲۱۱] به [۲۱۲] -- و ونفست [۲۱۳] علی [۲۱۴] الناس [۲۱۵] (ببیعه) [۲۱۶] -- [۲۱۷] (و أمسینا [۲۱۸]) [۲۱۹] . ف [۲۲۰] لما صلیت [۲۲۱] العتمة. جائنی السائس [۲۲۲] . [صفحه ۴۷] فقال [۲۲۳] : (- یا مولای -) [۲۲۴] نفق [۲۲۵] فرسک (- الساعة -) [۲۲۶] . فأغتممت [۲۲۷] . و علمت انه علیه‌السلام عنی هذا. بذلک القول... [۲۲۸] . [صفحه ۴۸]

المستعین أحمد بن محمد بن المعتصم

۲۲- احمد بن الحارث [۲۲۹] القزوینی (قال: کنت مع أبی‌بسر من رأی. و کان ابی [۲۳۰] یتعاطی [۲۳۱] البیطرة [۲۳۲] - فی مربط [۲۳۳] ابی‌محمد علیه‌السلام) [۲۳۴] . قال [۲۳۵] : و [۲۳۶] کان عند [۲۳۷] المستعین [۲۳۸] بغل - لم یر [۲۳۹] مثله [صفحه ۴۹] حسنا و [۲۴۰] کبرا. و کان یمنع ظهره [۲۴۱] و اللجام و السرج [۲۴۲] . و [۲۴۳] و [۲۴۴] کان [۲۴۵] قد [۲۴۶] جمع علیه [۲۴۷] الرواض [۲۴۸] و [۲۴۹] . فلم یمکن [۲۵۰] لهم [۲۵۱] حیلة [۲۵۲] فی رکوبه. [صفحه ۵۰] قال [۲۵۳] : فقال له بعض ندمائه - (یا أمیرالمؤمنین) [۲۵۴] - الا تبعث [۲۵۵] الی الحسن بن أبی‌الحسن [۲۵۶] بن الرضا حتی [۲۵۷] یجیء [۲۵۸] ؟! [۲۵۹] . فأما [۲۶۰] أن یرکبه. و [۲۶۱] أما أن [۲۶۲] یقتله. (فتستریح منه) [۲۶۳] . قال [۲۶۴] : فبعث الی ابی‌محمد علیه‌السلام. (و مضی [۲۶۵] معه [۲۶۶] أبی) [۲۶۷] . [صفحه ۵۱] (فقال [۲۶۸] أبی [۲۶۹]) [۲۷۰] : فلما [۲۷۱] [۲۷۲] دخل [۲۷۳] (ابومحمد علیه‌السلام) [۲۷۴] الدار (کنت [۲۷۵] معه) [۲۷۶] . فنظر [۲۷۷] (أبومحمد علیه‌السلام) [۲۷۸] الی البغل - واقفا - فی صحن الدار. (فعدل [۲۷۹] علیه‌السلام الیه [۲۸۰]) [۲۸۱] ف وضع [۲۸۲] علیه‌السلام یده [۲۸۳] علی کفله [۲۸۴] . [صفحه ۵۲] قال: فنظرت الی البغل و [۲۸۵] قد عرق. حتی سال العرق منه. ثم صار علیه‌السلام الی المستعین. (فسلم علیه‌السلام علیه [۲۸۶]) [۲۸۷] . فرحب به [۲۸۸] علیه‌السلام. (و قرب [۲۸۹]) [۲۹۰] . فقال [۲۹۱] : - (یا ابا [۲۹۲] محمد) [۲۹۳] -. ألجم [۲۹۴] هذا البغل. [صفحه ۵۳] فقال [۲۹۵] أبومحمد علیه‌السلام لأبی: ألجمه (- یا غلام [۲۹۶] -) [۲۹۷] . فقال له [۲۹۸] المستعین: الجمه انت - (یا ابامحمد) [۲۹۹] . فوضع [۳۰۰] (ابومحمد علیه‌السلام) [۳۰۱] طیلسانه [۳۰۲] . (ثم [۳۰۳] قام [۳۰۴]) [۳۰۵] فألجمه. [صفحه ۵۴] ثم رجع علیه‌السلام الی [۳۰۶] مجلسه. (و [۳۰۷] [۳۰۸] قعد [۳۰۹]) [۳۱۰] . فقال [۳۱۱] له [۳۱۲] - یا أبا [۳۱۳] محمد - أسرجه. فقال (ابومحمد علیه‌السلام) [۳۱۴] لأبی [۳۱۵] : - یا غلام - [۳۱۶] أسرجه [۳۱۷] . فقال (له [۳۱۸] المستعین) [۳۱۹] : بل [۳۲۰] أسرجه انت [۳۲۱] - یا أبامحمد - [۳۲۲] . [صفحه ۵۵] فقام (ابومحمد علیه‌السلام) [۳۲۳] - ثانیة -. فأسرجه [۳۲۴] . و رجع علیه‌السلام الی مجلسه [۳۲۵] . [۳۲۶] فقال [۳۲۷] له [۳۲۸] : تری أن ترکبه؟! [۳۲۹] . (فقال [۳۳۰] أبومحمد علیه‌السلام [۳۳۱] : نعم) [۳۳۲] . (فقام أبومحمد علیه‌السلام [۳۳۳]) [۳۳۴] فرکبه - من غیر أن یمتنع علیه -. [صفحه ۵۶] ثم رکضه [۳۳۵] فی الدار. ثم حمله علی [۳۳۶] الهملجة [۳۳۷] . فمشی [۳۳۸] أحسن مشی یکون [۳۳۹] . ثم [۳۴۰] رجع علیه‌السلام فنزل [۳۴۱] . (فقال له المستعین: - یا ابامحمد [۳۴۲] - کیف رأیته [۳۴۳] ؟!) [۳۴۴] . [صفحه ۵۷] (فقال [۳۴۵] له [۳۴۶] : - یا أمیرالمؤمنین [۳۴۷] : ما رأیت مثله حسنا و [۳۴۸] فراهة [۳۴۹]) [۳۵۰] [۳۵۱] . [صفحه ۵۹] ۲۳- علی [۳۵۲] بن محمد بن زیاد [۳۵۳] الصیمری قال: دخلت علی أبی‌أحمد [۳۵۴] (عبیدالله بن) [۳۵۵] عبدالله بن طاهر. و بین [۳۵۶] یدیه رقعة أبی‌محمد علیه‌السلام. فیها [۳۵۷] : انی نازلت [۳۵۸] الله فی هذا الطاغی. - یعنی المستعین [۳۵۹] - و هو آخذه بعد ثلاث. فلما کان الیوم الثالث خلع. و کان من أمره ما کان [۳۶۰] (الی أن قتل) [۳۶۱] و [۳۶۲] . [صفحه ۶۰] ۲۴- عن علی بن محمد بن زیاد الصیمری:... قال: دخلت علی أبی‌محمد عبیدالله [۳۶۳] بن عبدالله بن طاهر - و بین یدیه رقعة [۳۶۴] أبی‌محمد علیه‌السلام -. فیها: انی نازلت الله عزوجل فی هذا الطاغی - یعنی المستعین - [۳۶۵] . و هو آخذه بعد ثلاث. فلما کان فی الیوم الثالث خلع. و کان من أمره ما رواه الناس فی احداره الی واسط. و قتله [۳۶۶] . [صفحه ۶۱] ۲۵- قال [الراوی]: و [۳۶۷] لما هم المستعین [۳۶۸] فی أمر أبی‌محمد علیه‌السلام بما هم. و أمر سعید الحاجب بحمله علیه‌السلام الی الکوفة. [صفحه ۶۲] و أن یحدث علیه [۳۶۹] - فی الطریق

– حادثـة. ف أقلقهم. – و كان بعد [۳۷۰] مضى ابى‌الحسن عليه‌السلام [۳۷۱] بأقل من خمس سنين [۳۷۲] . [صفحه ۶۴] فكتب اليه عليه‌السلام محمد بن عبدالله و الهيثم بن سبابة [۳۷۳] . قد [۳۷۴] بلغنا – جعلنا الله فداك – خبر. أقلقنا. و غمنا و بلغ منا؟! فوقع عليه‌السلام: – بعد ثلاثة [۳۷۵] – يأتيكم الفرج. قال: فخلع المستعين [۳۷۶] فى اليوم الثالث (وقعد المعتز [۳۷۷] . و كان كما قال صلى الله عليه [۳۷۸]) [۳۷۹] و [۳۸۰] . [صفحه ۶۵] ۲۶– لما خلع المستعين [۳۸۱] نفسه من الخلافة و بايع للمعتز فى سنة ۲۵۲ انتقل المستعين من الرصافة الى قصر الحسن بن سهل. ثم اذن المعتز للمستعين فى المسير الى واسط. [صفحه ۶۶] فخرج المستعين – و معه حرس يوصلونه اليها –. و لما تمهد امر بغداد. و استقرت البيعة للمعتز بها. و دان له اهلها. كتب الى نائبه – يأمره بتجهيز جيش – نحو المستعين. فجهز احمد بن طولون التركى. فوافاه. فأخرجه. ثم قتل المستعين فى سنة ۲۵۲. فقيل: ضرب حتى مات. و قيل: غرق فى دجيل [۳۸۲] . و قيل: ضربت عنقه. و حمل رأس المستعين الى المعتز. فدخل به عليه و هو يلعب بالشطرنج. فقيل: هذا رأس المخلوع. فقال: ضعوه حتى افرغ من الدست. فلما فرغ. نظر اليه و أمر بدفنه [۳۸۳] . [صفحه ۶۷]

المعتز زبير بن جعفر المتوكل الزبيرى

۲۷– قال محمد بن بلبل: تقدم المعتز الى سعيد الحاجب أن أخرج – ابامحمد – الى الكوفة ثم اضرب عنقه فى الطريق. فجاء توقيعه عليه‌السلام الينا: الذى سمعتموه تكفونه. فخلع المعتز بعد ثلاث. و قتل [۳۸۴] . ۲۸– عن محمد بن عبدالله قال: لما امر سعيد بحمل ابى‌محمد عليه‌السلام الى الكوفة. كتب ابوالهيثم اليه: بلغنا خبر. أقلقنا؟! فكتب عليه‌السلام: بعد ثلاث. يأتيكم الفرج. فقتل المعتز [۳۸۵] يوم الثالث [۳۸۶] . [صفحه ۶۸] ۲۹– قال المعلى بن محمد: اخبرنى محمد [۳۸۷] قال: لما امر سعيد بحمل ابى‌محمد عليه‌السلام الى الكوفة. كتب ابوالهيثم اليه عليه‌السلام: – جعلت فداك –. بلغنا خبر اقلقنا. و بلغ منا كل مبلغ؟! فكتب عليه‌السلام: بعد ثلاث. يأتيكم الفرج. فقتل الزبير [۳۸۸] يوم الثالث [۳۸۹] . ۳۰– عن محمد بن عبدالله قال: لما امر سعيد بحمل ابى‌محمد عليه‌السلام الى الكوفة. كتب اليه عليه‌السلام ابوالهيثم: – جعلت فداك – بلغنا خبر اقلقنا [۳۹۰] و بلغ منا؟!. فكتب عليه‌السلام: بعد ثلاث. يأتيكم الفرج. فقتل المعتز يوم الثالث [۳۹۱] . [صفحه ۶۹] ۳۱–[من جملة ما ذكر فى معجزات الامام العسكرى صلوات الله تعالى عليه]. سعد بن عبدالله [۳۹۲] عن احمد بن الحسين بن [۳۹۳] عمر بن يزيد قال [۳۹۴] : اخبرنى [۳۹۵] ابوالهيثم بن سيابة [۳۹۶] : انه [۳۹۷] كتب اليه [۳۹۸] – لما أمر المعتز بدفعه [۳۹۹] الى سعيد الحاجب عند مضيه الى الكوفة. و ان يحدث [۴۰۰] فيه ما يحدث به الناس [۴۰۱] – بقصر ابن‌هبيرة [۴۰۲] . – جعلنى الله فداك – بلغنا خبر. قد اقلقنا. و ابلغ [۴۰۳] منا.؟! فكتب عليه‌السلام اليه: بعد ثالث [۴۰۴] يأتيكم الفرج. فخلع المعتز. اليوم [۴۰۵] الثالث [۴۰۶] . [صفحه ۷۰] ۳۲– عن الهيثم بن عدى قال: لما أمر المعتز بحمل ابى‌محمد الحسن عليه‌السلام الى الكوفة. كتب اليه: ما هذا الخبر الذى بلغنا؟! فغمنا؟! فكتب عليه‌السلام: بعد ثلاث يأتيكم الفرج – ان شاءالله تعالى –. فقتل المعتز فى اليوم الثالث [۴۰۷] . ۳۳– عن محمد بن عبدالله قال: لما أمر الزبير [۴۰۸] بحمل ابى‌محمد عليه‌السلام. كتب اليه عليه‌السلام ابوهاشم: – جعلت فداك – بلغنا خبر أقلقنا؟! و بلغ منا؟! محمد بن عبدالله قال: فكتب اليه: بعد ثلاث يأتيكم الخبر. فقتل الزبير يوم الثالث [۴۰۹] . [صفحه ۷۱] ۳۴– قال على بن محمد الصيمرى: دخلت على أبى‌احمد عبيدالله بن عبدالله [۴۱۰] – و بين يديه رقعة –. قال: هذه رقعة ابى‌محمد عليه‌السلام. فيها: انى نازلت الله عزوجل فى هذا الطاغى – يعنى الزبير بن جعفر [۴۱۱] . و هو آخذه [۴۱۲] بعد ثلاث. فلما كان اليوم الثالث قتل [۴۱۳] . ۳۵– عن على بن محمد الصيمرى قال: دخلت على أبى‌عبدالله بن عبدالله – و بين يديه رقعة –. فقال: هذه الرقعة كتبها الى أبومحمد عليه‌السلام. فيها: انى نازلت الله تعالى فى هذا الطاغية – يعنى الزبير بن جعفر – و هو آخذه بعد ثلاث. فلما كان اليوم الثالث فعل به ما فعل [۴۱۴] . [صفحه ۷۲] ۳۶– حدث محمد بن على السمرى [۴۱۵] قال: دخلت على أبى‌احمد عبيدالله بن عبدالله – و بين يديه رقعة ابى‌محمد عليه‌السلام –. فيها [۴۱۶] : انى نازلت الله فى هذا الطاغى – يعنى الزبيرى – و هو آخذه بعد ثلاث. فلما كان فى اليوم الثالث فعل به ما فعل [۴۱۷] . ۳۷– عن عمر بن محمد بن زياد الصيمرى قال:

دخلت على عبـدالله بن طاهر – و بين يـديه رقعـة أبى‌محمـد عليه‌السـلام –. و فيها: انا نازلت الله فى هذا الطاغى. و هو آخذه بعد ثلاثة ايـام. فلما كان فى اليوم الثالث خلع. و كان من امره ما كان. و قتل [۴۱۸] . ۳۸- (عن معلى بن محمد) [۴۱۹] عن أحمد بن محمد بن عبـدالله قـال: خرج عن أبى‌محمـد عليه‌السـلام – حين قتل الزبيرى – لعنه الله – [۴۲۰] : هـذا جزاء من اجترء [۴۲۱] على الله [۴۲۲] فى اوليائه. [صفحه ۷۳] زعم [۴۲۳] انه يقتلنى وليس لى عقب!! فكيف رأى قدرة الله فيه!! (قال محمد [۴۲۴] بن عبدالله) [۴۲۵] : و ولد له عليه‌السلام ولد [۴۲۶] [۴۲۷] . ۳۹- عن معلى بن محمد [۴۲۸] عن احمد بن محمد [۴۲۹] قال: خرج عن أبى‌محمد عليه‌السلام – حين قتـل الزبيرى –: هـذا جزاء من افترى على الله [۴۳۰] فى اوليائه [۴۳۱] . زعـم انه يقتلنى – و ليس لى عقب –!! فكيـف رأى قـدرة الله؟! [۴۳۲] . [صفحه ۷۴] و ولد له عليه‌السلام ولد... [۴۳۳] و [۴۳۴] . [صفحه ۷۵] ۴۰- و لثلاث بقين من رجب سنة ۲۵۵ خلع الخليفة – المعتز بـالله –. و كان سـبب خلعه. أن الجنـد اجتمعوا. فطلبوا منه ارزاقهم. فلم يكن عنـده ما يعطيهم. فسأل امه أن تقرضه مالا. يـدفعهم عنه به. فلم تعطه. و أظهرت انه لاشـىء عندها. فأجتمع الأتراك على خلعه. فأرسلوا اليه ليخرج اليهم. فأعتذر بأنه قد شـرب دواء. و أن عنده ضـعفا. ولكن ليدخل الى بعضكم. [صفحه ۷۶] فدخل اليه بعض الأمراء. فتناولوه بالدبابيس. يضـربونه. وجروا برجله. و أخرجوه – و عليه قميص مخرق ملطـخ بالدم –. فأقاموه فى وسط دار الخلافة – فى حر شديد – حتى جعل يراوح بين رجليه – من شدة الحر –. و جعل بعضـهم يلطمه – و هو يبكى –. يقول له الضارب: اخلعها. – و الناس مجتمعون –. ثم ادخلوه حجرة مضيقا عليه. فيها. و ما زالوا عليه بأنواع العـذاب حتى خلع نفسه من الخلافـة. و ولى بعـده المهتـدى بالله. ثم سـلموه الى من يسومه سوء العذاب. بأنواع المثلات. و منع من الطعـام و الشـراب – ثلاثـة ايام –. حتى جعل يطلب شـربة من ماء البئر. [صـفحه ۷۷] فلم يسـق. ثم ادخلوه سـربا فيه جص جير [۴۳۵] . فدسوه فيه. فأصبـح ميتا. فأستلوه من الجص – سليم الجسد – [۴۳۶] . ۴۱- قال ابن‌الجوزى: استخلف المعتز بالله فى سنة اثنتين و خمسـين و مائتين. و قتل فى سـنة خمس و خمسين و مأتين [۴۳۷] . ۴۲- قال المسـعودى – فى كيفية قتل [المعتز] –: فمنهم من قال: منع – فى حبسه – من الطعـام و الشـراب. فمـات. و منهم من قـال: انه حقن بالمـاء الحـار المغلى. فمن آجل ذلك – حين اخرج – الى الناس – وجدوا جوفه وارما. و الأشـهر عند العباسيين: انه ادخل حماما و اكره على دخلوه اياه. [صـفحه ۷۸] و كان الحمام محميا. ثم منع من الخروج منه. ثم تنـازع هؤلاء. فمنهم من قـال: انه ترك فى الحمام حتى فاضت نفسه. و منهم من ذكر انه: اخرج – من بعـد ما كادت نفسه أن تتلف – فأستقى شربة ماء بثلج. فتناثر كبده. فخمد من فوره.. [۴۳۸] . [صفحه ۷۹]

المهتدى محمد بن الواثق بن المعتصم بن الرشيد

۴۳- قال ابوهاشم الجعفرى: كنت محبوسا – مع أبى‌محمـد عليه‌السـلام – فى حبس المهتـدى. ابن‌الواثق. فقال عليه‌السـلام لى: ان هـذا الطـاغى – اراد أن يتعبث [۴۳۹] بـالله – فى هـذه الليلـة –. و قـد بتر الله عمره. و سـاء رزقه. فلمـا اصـبحنا. شـعب الاـتراك [۴۴۰] على المهتدى. فقتلوه. و ولى المعتمد – مكانه –. و سـلمنا الله [۴۴۱] . [صفحه ۸۰] ۴۴- كان المهتدى قد صـحح العزم على قتل ابى‌محمد عليه‌السـلام. فشـغله الله بنفسه حتى قتـل. و مضـى الى أليم عـذاب الله [۴۴۲] . ۴۵- قـال ابوهـاشم الجعفرى: كنت محبوسا مع الحسـن العسـكرى عليه‌السـلام. فى حبس المهتـدى بن الواثق. فقـال عليه‌السـلام لى: فى هـذه الليلـة يبتر [۴۴۳] الله عمره. فلما أصـبحنا. شـغب الأتراك. و قتل المهتـدى. و ولى المعتمد – مكانه – [۴۴۴] . ۴۶- عن أبى‌هاشم قال: كنت محبوسا – عند ابى‌محمد عليه‌السـلام – فى حبس المهتدى –. فقال عليه‌السـلام لى: – يا اباهاشم – ان هذا [۴۴۵] الطاغية [۴۴۶] اراد أن يعبث [۴۴۷] بأمر الله [۴۴۸] عزوجل – فى هـذه الليلة –. و قد بتر الله عمره... [صـفحه ۸۱] فلما اصبحنا. شغب [۴۴۹] الاتراك على المهتـدى. و اعانهم العامة [۴۵۰] – لما عرفوا من قوله بالأعتزال و القدر –. فقتلوه [۴۵۱] . و نصبوا مكانه المعتمد. و بايعوا له... [۴۵۲] . ۴۷- عن أبى‌هاشم (داود بن القاسم) [۴۵۳] الجعفرى قـال: كنت محبوسـا مع أبى‌محمـد عليه‌السـلام – فى حبس المهتـدى، ابن‌الواثق. فقـال عليه‌السـلام لى [۴۵۴] : – يا اباهاشـم [۴۵۵] – ان هـذا الطاغى (اراد أن) [۴۵۶] يعبث [۴۵۷] بالله – فى هـذه الليلـة –. و قد بتر الله [۴۵۸] عمره... قال ابوهاشـم: فلما أصـبحنا

[۴۵۹] شغب الأتراک علی المهتدی. [صفحه ۸۲] و قتلوه. و ولی المعتمد مکانه. و سلمنا الله (تعالی) [۴۶۰] و [۴۶۱] . ۴۸- کتب محمد (بن الحسن) [۴۶۲] بن شمون البصری: یسأل [۴۶۳] ابامحمد علیه‌السلام عن الحال؟! - و قد اشتدت علی الموالی - من محمد المهتدی -. فکتب علیه‌السلام الیه: عد - من یومک - خمسة ایام. فأنه یقتل فی الیوم السادس - من بعد هوان یلاقیه -. فکان کما قال علیه‌السلام. و فی روایة احمد بن محمد: انه وقع علیه‌السلام بخطه: ذاک اقصر لعمره. عد - من یومک هذا - خمسة أیام. و یقتل - فی الیوم السادس - بعد هوان و استخفاف یمر به [۴۶۴] . [صفحه ۸۳] ۴۹- محمد [۴۶۵] بن الحسن بن شمون [۴۶۶] قال: حدثنی احمد بن محمد قال: کتبت الی ابی [۴۶۷] محمد علیه‌السلام. - حین اخذ [۴۶۸] المهتدی (فی قتل الموالی [۴۶۹] [۴۷۰] . و قلت [۴۷۱] : - یا سیدی - الحمدلله الذی شغله عنا [۴۷۲] . فقد بلغنی انه یتهددک [۴۷۳] . و یقول: - و الله - لأجلینهم [۴۷۴] عن جدید [۴۷۵] الأرض [۴۷۶] . [صفحه ۸۴] فوقع (ابومحمد علیه‌السلام) [۴۷۷] - بخطه -: ذاک [۴۷۸] اقصر لعمره. عد [۴۷۹] - من یومک هذا - خمسة أیام. و [۴۸۰] یقتل [۴۸۱] فی [۴۸۲] الیوم السادس - بعد هوان و استخفاف [۴۸۳] (یمر به) [۴۸۴] فکان [۴۸۵] کما قال علیه‌السلام [۴۸۶] . [صفحه ۸۵] ۵۰- (أن الأتراک) لما رأوا المهتدی بدار احمد بن جمیل قاتلهم. فأخرجوه. و کان به أثر طعنة. فلما رأی الجرح، القی بیده الیهم. و ارادوه علی الخلع. فأبی أن یجیبهم. فمات یوم الاربعاء - و اظهروه للناس یوم الخمیس -. و کانوا قد خلعوا اصابع یدیه و رجلیه من کعبیه. و فعلوا به غیر شیء حتی مات [۴۸۷] [۴۸۸] . ۵۱- [استقر المهتدی فی الخلافة فی شعبان سنة ۲۵۵. و فی رجب سنة ۲۵۶ دار حرب بینه و بین الاتراک من موالیه]. فلما التقوا خامرت الأتراک - الذین مع الخلیفة - الی اصحابهم و صاروا البا واحدا علی الخلیفة. فحمل الخلیفة علیهم. فقتل منهم نحوا من اربعة آلاف. ثم حملوا علیه. [صفحه ۸۶] فهزموه و من معه. فأنهزم المهتدی و بیده السیف... فدخل دار احمد بن جمیل - صاحب المعونة -. فوضع فیها سلاحه و لبس البیاض. و اراد أن یذهب. فیختفی. فعاجله احمد بن خاقان منها. فأخذه. قبل أن یذهب. و رماه بسهم و طعن فی خاصرته، به. و حمل المهتدی علی دابة - و خلفه سائس - و علیه قمیص و سراویل حتی ادخلوه دار احمد بن خاقان. فجعل من هناک یصفعونه و یبزقون فی وجهه. و سلموه الی رجل. فلم یزل یجأ خصیتیه و یطؤهما حتی مات [۴۸۹] . [صفحه ۸۷]

المعتمد احمد بن جعفر المتوکل

۵۲- عن المحمودی قال: رأیت خط ابی‌محمد علیه‌السلام - لما اخرج [۴۹۰] من حبس المعتمد -: یریدون لیطفؤوا نور الله بأفواههم. و الله متم نوره. و لو کره الکافرون [۴۹۱] . ۵۳- حبس المعتمد الامام ابامحمد علیه‌السلام فی یدی علی بن جرین [۴۹۲] . ۵۴- کان الامام ابومحمد علیه‌السلام محبوسا - فی حبس المعتمد - علی ید علی بن جرین [۴۹۳] . ۵۵- کان المعتمد یسأل علی بن جرین عن اخبار (ابی‌محمد علیه‌السلام) فی کل مکان و وقت. فیخبره انه علیه‌السلام یصوم النهار و یصلی باللیل [۴۹۴] . [صفحه ۸۸] ۵۶- أمر المعتمد - علیه اللعنة - جلاوزته [۴۹۵] - مرارا - أن یرموا الامام ابی‌محمد الحسن العسکری صلوات الله تعالی علیه فی برکة السباع [۴۹۶] . ۵۷- [استشهد الامام ابومحمد الحسن العسکری صلوات الله تعالی علیه فی ربیع الاول سنة ۲۶۰]. سمه المعتمد العباسی - علیه اللعنة - [۴۹۷] . ۵۸- فی سنة ستین و مائتین قبض ابومحمد الحسن بن علی - علیهماالسلام - فی خلافة المعتمد - [۴۹۸] . ۵۹- دس المعتمد - علیه اللعنة - للامام الحسن العسکری - صلوات الله تعالی علیه - سما. فتوفی علیه‌السلام منه [۴۹۹] . [صفحه ۸۹] ۶۰- کان سبب هلاک المعتمد [۵۰۰] انه شرب شرابا کثیرا و تعشی عشاءا کثیرا. فهلک منها - فی تلک اللیلة -. فکأنه - علیه اللعنة - مات غرقا فی الخمر. و کان ذلک فی رجب سنة ۲۷۹ [۵۰۱] . [صفحه ۹۰]

نحریر الاستاذ

۶۱- [قال الراوی]: [۵۰۲] سلم ابومحمد علیه‌السلام الی [۵۰۳] نحریر [۵۰۴] . [صفحه ۹۱] - و کان [۵۰۵] یضیق علیه علیه‌السلام (و

یؤذیه) [۵۰۶] و [۵۰۷] . [۵۰۸] فقالت له أمرأته: (– ویلک –) – [۵۰۹] اتق الله!! –– (فأنک) [۵۱۰] لا [۵۱۱] تدری من فی منزلک!! و [۵۱۲] ذکرت [۵۱۳] له صلاحه (و عبادته علیه‌السلام) [۵۱۴] . (و قالت –– [۵۱۵] : انی [۵۱۶] أخاف علیک منه) [۵۱۷] . [صفحه ۹۲] فقال [۵۱۸] : (– و الله –) [۵۱۹] لأرمینه [۵۲۰] بین السباع. ثم [۵۲۱] استأذن فی ذلک. فأذن له [۵۲۲] . فرمی به علیه‌السلام الیها. و لم [۵۲۳] یشکوا [۵۲۴] فی أکلها [۵۲۵] له علیه‌السلام [۵۲۶] . [صفحه ۹۳] فنظروا [۵۲۷] الی الموضع (– لیعرفوا الحال –) [۵۲۸] . فوجدوه علیه‌السلام قائما یصلی (و هی حوله) [۵۲۹] . فأمر [۵۳۰] بآخراجه (الی داره) [۵۳۱] و [۵۳۲] . ۶۲– [من جملهٔ ما ذکر فی معجزات الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه]. روی: أن یحیی بن قتیبهٔ الأشعری. اتاه علیه‌السلام – بعد ثلاث – مع الأستاذ [۵۳۳] . فوجداه علیه‌السلام یصلی. و الأسود [۵۳۴] حوله علیه‌السلام: [صفحه ۹۴] فدخل الاستاذ الغیل [۵۳۵] . فمزقوه و أکلوه. وانصرف [۵۳۶] یحیی – فی قومه – الی المعتمد.. [۵۳۷] . [صفحه ۹۷]

جزاء الاشخاص و الافراد الذین لم یصرح بأسمائهم المبهمون – المجهولون

اشاره

۶۳– [من جملهٔ ما ذکر فی معجزات الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه]: [قال الراوی]: ان رجلا کان یؤذیه. فدعا علیه‌السلام ببعض خدمه. فقال علیه‌السلام له: أمض فکفن هذا. فتبعه الخادم. فلما انتهی علیه‌السلام الی السوق – و نحن معه – خرج الرجل – من الدرب – لیعارضه [۵۳۸] . و کان – فی الموضع – بغل واقف. فضربه البغل فقتله. و وقف الغلام فکفنه – کما أمره علیه‌السلام –. و سار علیه‌السلام و سرنا معه [۵۳۹] . [صفحه ۹۸] ۶۴– ابوالحسن الموسوس الخیبری [۵۴۰] عن أبیه قال: قدمت الی ابی‌محمد علیه‌السلام دابهٔ. لیرکب الی دار السلطان. و کان اذا رکب علیه‌السلام یدعو له عامی. – و هو علیه‌السلام یکره ذلک –. فزاد – یوما – فی الکلام. و ألح. فسار حتی انتهی الی مفرق الطریقین. و ضاق علی الرجل – العبور. فعدل الی طریق [۵۴۱] یخرج منه و یلقاه فیه. فدعا علیه‌السلام ببعض خدمه و قال له: امض فکفن هذا. فتبعه الخادم. فلما انتهی علیه‌السلام الی السوق. خرج الرجل من الدرب لیعارضه. – و کان – فی الموضع – بغل واقف –. فضربه البغل. فقتله. و وقف الغلام. فکفنه [۵۴۲] . [صفحه ۹۹] ۶۵– عن محمد [۵۴۳] بن الحسن بن رزین قال [۵۴۴] : حدثنی [۵۴۵] ابوالحسن الموسوی الخیبری [۵۴۶] . قال [۵۴۷] : حدثنی [۵۴۸] أبی انه کان یغشی [۵۴۹] أبامحمد العسکری علیه‌السلام [۵۵۰] ب سر من رأی – کثیرا –. و أنه أتاه – یوما – فوجده –. و قد قدمت الیه دابته لیرکب الی دار السلطان –. و هو علیه‌السلام متغیر اللون – من الغضب – و کان – بجنبه [۵۵۱] – رجل من العامهٔ. فأذا [۵۵۲] رکب – دعا له. و جاء بأشیاء یشنع [۵۵۳] بها علیه. فکان [۵۵۴] علیه‌السلام یکره ذلک. فلما کان ذلک [۵۵۵] الیوم. زاد الرجل فی الکلام و الح. فسار. حتی انتهی الی مفرق الطریقین. و ضاق علی الرجل أخذهما [۵۵۶] – من کثرهٔ [۵۵۷] الدواب –. [صفحه ۱۰۰] ف عدل الی طریق – یخرج منه – و یلقاه فیه. فدعا علیه‌السلام بعض [۵۵۸] خدمه و قال له: امض. فکفن [۵۵۹] هذا. فتبعه الخادم. فلما انتهی علیه‌السلام الی السوق – و نحن [۵۶۰] معه – خرج الرجل – من الدرب – لیعارضه [۵۶۱] . و کان [۵۶۲] – فی الموضع – بغل واقف. فضربه البغل. فقتله. و وقف الغلام. – فکفنه – کما أمره –. و سار علیه‌السلام و سرنا معه [۵۶۳] . [صفحه ۱۰۱] ۶۶– یحیی بن القشیری [۵۶۴] قال: کان لأبی محمد علیه‌السلام وکیل [۵۶۵] . قد اتخذ معه [۵۶۶] – فی الدار – حجرهٔ. یکون [۵۶۷] فیها [۵۶۸] معه [۵۶۹] خادم [۵۷۰] أبیض. فأراد [۵۷۱] الوکیل الخادم علی نفسه. فأبی [۵۷۲] ألا أن یأتیه بنبیذ [۵۷۳] . [صفحه ۱۰۲] فأحتال له بنبیذ [۵۷۴] ثم ادخله علیه. و بینه و بین ابی‌محمد علیه‌السلام ثلاثهٔ ابواب مغلقهٔ [۵۷۵] . قال: فحدثنی الوکیل قال: انی لمنتبه اذ [۵۷۶] أنا بالأبواب. تفتح. حتی جاء علیه‌السلام بنفسه. فوقف علی باب الحجرهٔ. ثم قال علیه‌السلام: – یا هؤلاء – (اتقوا الله) [۵۷۷] خافوا الله. فلمآ أصبحنا. أمر ببیع الخادم. و اخراجی من الدار [۵۷۸] [۵۷۹] . [صفحه ۱۰۳] ۶۷– قال الشیخ الفقیه – ابوجعفر – محمد بن علی بن الحسین بن

موسى بن بابويه القمى - رضوان الله تعالى عليهم -: أخبرنا - أبوالحسن - محمد بن القاسم - المفسر الاستراباذى الخطيب - رحمة الله تعالى عليه - قال: حدثنى ابويعقوب. يوسف بن محمد بن زياد و ابوالحسن على بن محمد بن سيار - و كانا من الشيعة الأمامية - قالا: كان أبونا اماميين. - و كانت الزيدية هم الغالبون بأستراباذ [۵۸۰] . و كنا فى امارة الحسن بن زيد العلوى. الملقب: بالداعى الى الحق - امام الزيدية -. و كان كثير الاصغاء اليهم. يقتل الناس بسعاياتهم. فخشينا على انفسنا. فخرجنا - بأهلينا - الى حضرة الامام ابى‌محمد الحسن بن على بن محمد - أبى‌القائم - صلوات الله تعالى عليهم -. فأنزلنا عيالاتنا فى بعض الخانات. ثم استأذنا الامام الحسن بن على - صلوات الله تعالى عليهما -. فلما رآنا - قال عليه‌السلام: مرحبا بالآوين الينا. الملتجئين الى كنفنا. قد تقبل الله تعالى سعيكما. و آمن روعكما. و كفاكما اعدائكما. [صفحه ۱۰۴] فأنصرفا - آمنين على أنفسكما و اموالكما -. [قالا:] فعجبنا من قوله عليه‌السلام ذلك لنا. مع أنا لم نشك فى صدق مقاله عليه‌السلام. فقلنا: فماذا تأمرنا - ايها الامام - أن نصنع - فى طريقنا - الى أن ننتهى الى بلد خرجنا من هناك؟! و كيف ندخل ذلك البلد؟! و منه هربنا!! و طلب سلطان البلد - لنا - حثيث. و وعيده - ايانا - شديد؟! فقال عليه‌السلام: خلفا على - ولديكما - هذين - لأفيدهما العلم الذى يشرفهما الله تعالى به. ثم لاتحفلا [۵۸۱] بالسعاة. و لا بوعيد المسعى اليه. فأن الله عزوجل يقصم السعاة. و يلجئهم الى شفاعتكم فيهم - عند من قد هربتم من -. قال ابويعقوب و ابوالحسن: فأتمرا لما أمرا. و قد خرجا. و خلفانا هناك. و كنا نختلف اليه عليه‌السلام. فيتلقانا عليه‌السلام ببر الآباء و ذوى الارحام الماسة. فقال عليه‌السلام لنا - ذات يوم -: اذا أتاكما خبر كفاية الله عزوجل أبويكما. و اخزائه اعدائهما. و صدق وعدى اياهما. جعلت من شكرالله عزوجل: أن افيدكما تفسير القرآن - مشتملا على بعض اخبار آل محمد صلى الله عليه و آله. [صفحه ۱۰۵] فيعظم الله تعالى - بذلك - شأنكما.... قالا: فلم نبرح - من عنده عليه‌السلام - حتى جائنا فيج [۵۸۲] قاصد - من عند ابوينا - بكتاب يذكر فيه: أن الحسن بن زيد العلوى. قتل رجلا بسعاية اولئك الزيدية. و استصفى ماله. ثم أتته الكتب - من النواحى و الاقطار - المشتملة على خطوط الزيدية - بالعذل [۵۸۳] الشديد و التوبيخ العظيم. يذكر فيها: أن ذلك المقتول. كان من افضل زيدى - على ظهر الأرض -. و أن السعاة. قصدوه لفضله و ثروته. فتنكر لهم. و أمر بقطع آنافهم و آذانهم و أن بعضهم قد مثل به لذلك. و آخرين قد هربوا. و أن العلوى ندم و استغفر. و تصدق بالأموال الجليلة - بعد أن رد اموال ذلك المقتول - على ورثته -. و بذل لهم اضعاف دية وليهم المقتول. [صفحه ۱۰۶] و استحلهم [۵۸۴] . فقالوا: اما الدية. فقد احللناك منها. و اما الدم فليس الينا. انما هو الى المقتول - و الله الحاكم -. و أن العلوى نذر لله عزوجل أن لايعرض للناس فى مذاهبهم. و فى [۵۸۵] كتاب ابويهما: أن الداعى الى الحق - الحسن بن زيد - قد أرسل الينا - ببعض ثقاته - بكتابه و خاتمه و امانه. و ضمن لنا رد اموالنا. و جبر النقص الذى لحقنا فيها. و انا صائران الى البلد. و متنجزان ما وعدنا. فقال الامام عليه‌السلام: ان وعد الله حق. [قالا:] فلما كان اليوم العاشر: جائنا كتاب ابوينا: أن [۵۸۶] - الداعى الى الحق - قد و فى لنا بجميع عداته [۵۸۷] . و أمرنا بملازمة الامام العظيم البركة، الصادق الوعد. فلمآ سمع الامام عليه‌السلام - بهذا قال: هذا حين انجازى ما وعدتكما من تفسير القرآن. ثم قال عليه‌السلام: قد وظفت لكما - كل يوم - شيئا منه. تكتبانه. [صفحه ۱۰۷] فألزمانى. و واظبا على. يوفر الله تعالى من السعادة حظوظكما.. [۵۸۸] . ۶۸- قال ابويعقوب - يوسف بن زياد - و على بن سيار -: حضرنا - ليلة - على غرفة الحسن بن على بن محمد عليهماالسلام. و قد كان ملك الزمان له معظما، و حاشيته له مبجلين. اذ مر علينا و الى البلد - و الى الجسرين و معه رجل مكتوف. و الحسن بن على عليهما السلام مشرف من روزنته [۵۸۹] . فلما رآه الوالى ترجل - عن دابته - اجلالا له. فقال الحسن بن على عليهماالسلام: عد - الى موضعك -. فعاد - و هو معظم له -. و قال: - يابن رسول الله - اخذت هذا [۵۹۰] - فى هذه الليلة - على باب حانوت صيرفى. فأتهمته بأنه يريد نقبه و السرقة منه. فقبضت عليه. فلما هممت بان اضربه - خمسمائة -سوط -. [صفحه ۱۰۸] - و هذا سبيلى فيمن اتهمه ممن آخذه - [۵۹۱] ليكون قد شقى ببعض ذنوبه - قبل أن يأتينى و يسألنى فيه من لا اطيق مدافعته -. فقال [۵۹۲] لى: - اتق الله. و لا تتعرض لسخط الله. فأنى من شيعة اميرالمؤمنين على بن ابى‌طالب عليه‌السلام و شيعة هذا الامام - ابى‌القائم بأمر الله - عليه‌السلام. فكففت عنه. و قلت: انا مار بك عليه. فأن عرفك بالتشيع. اطلقت

عنک. و ألا ـ قطعت یدک و رجلک – بعد أن اجلدک الف سوط –. و قد جئتک به – یابن رسول الله –... فهل هو من شیعة علی علیه‌السلام – کما ادعی –؟! فقال الحسن بن علی علیهماالسلام: – معاذ الله – ما هذا من شیعة علی علیه‌السلام. و انما ابتلاه الله – فی یدک – لأعتقاده – فی نفسه – أنه من شیعة علی علیه‌السلام. فقال الوالی: – الان – کفیتنی مؤونته. – الان – اضربه خمسمائة ضربة. – لاحرج علی فیها –. [صفحه ۱۰۹] فلما نحاه – بعیدا – قال: أبطحوه. فبطحوه. و أقام علیه جلادین – واحدا عن یمینه و آخر عن شماله –. و قال: اوجعاه. فأهویا الیه – بعصیهما – [۵۹۳] . فکانا لایصیبان أسته [۵۹۴] شیئا. – انما یصیبان الارض –. فضجر من ذلک. و قال: – ویلکما – تضربان الارض؟! اضربا أسته. فذهبا یضربان استه. فعدلت ایدیهما. فجعلا یضرب بعضهما بعضا. و یصیح و یتأوه. فقال لهما [۵۹۵] : – ویحکما – أمجنونان انتما؟! یضرب بعضکما بعضا؟!. اضربا الرجل. فقالا: ما نضرب الا الرجل. و ما نقصد سواه. ولکن تعدل أیدینا. حتی یضرب بعضنا بعضا. [صفحه ۱۱۰] قال: فقال: – یا فلان – و یا فلان [۵۹۶] – حتی دعا اربعة. و صاروا – مع الاولین – ستة. و قال: احیطوا به. فأحاطوا به. فکان یعدل بأیدیهم. و ترفع عصیهم – الی فوق –. فکانت [۵۹۷] لاتقع ألا بالوالی. فسقط عن دابته. و قال: قتلتمونی – قتلکم الله – ما هذا؟! فقالوا: ما ضربنا ألا اياه. ثم قال – لغیرهم –: تعالوا. فأضربوا هذا. فجاؤوا. فضربوه – بعد –. فقال: – ویلکم – ایای تضربون؟! فقالوا: لا – و الله – ما [۵۹۸] نضرب ألا الرجل. قال الوالی: ف من این لی هذه الشجات [۵۹۹] برأسی و وجهی و بدنی – ان لم تکونوا تضربونی –؟! فقالوا: شلت ایماننا، أن کنا قد قصدناک بضرب. فقال الرجل للوالی: – یا عبدالله –. اما تعتبر بهذه الالطاف [صفحه ۱۱۱] التی – بها – یصرف عنی – هذا الضرب –. – ویلک – ردنی الی الامام علیه‌السلام و امتثل فی أمره. قال: فرده الوالی – بعد – الی بین یدی الحسن بن علی علیهماالسلام. فقال: – یا ابن‌رسول الله – عجبنا [۶۰۰] لهذا!! انکرت أن یکون من شیعتکم. و من لم یکن من شیعتکم، فهو من شیعة ابلیس. و هو فی النار. و قد رأیت له من المعجزات. ما لایکون ألا للأنبیاء!! فقال الحسن بن علی علیهماالسلام: و قل: أو للأوصیاء. فقال: او للأوصیاء. فقال الحسن بن علی علیهماالسلام – للوالی –: – یا عبدالله – انه کذب فی دعواه – أنه من شیعتنا – کذبة. لو عرفها ثم تعمدها – لأبتلی بجمیع عذابک له. و لبقی فی المطبق [۶۰۱] – ثلاثین سنة –. ولکن الله تعالی رحمه. لأطلاق کلمة – علی ما عنی [۶۰۲] – لا علی تعمد کذب. و انت – یا عبدالله – فأعلم. أن الله عزوجل قد خلصه – من یدیک –. [صفحه ۱۱۲] – خل عنه – فأنه من موالینا و محبینا. و لیس من شیعتنا. فقال الوالی: ما کان هذا – کله – عندنا ألا سواء. فما الفرق؟! قال له الامام علیه‌السلام: الفرق. أن شیعتنا. هم الذین یتبعون آثارنا. و یطیعونا [۶۰۳] فی جمیع اوامرنا و نواهینا. فأولئک من شیعتنا. فأما من خالفنا – فی کثیر مما فرضه الله علیه – فلیسوا من شیعتنا. قال الامام علیه‌السلام للوالی: و انت [۶۰۴] قد کذبت کذبة – لو تعمدتها و کذبتها – لأبتلاک الله عزوجل بضرب الف سوط. و سجن ثلاثین سنة – فی المطبق –. قال: و ما هی – یابن رسول الله –؟! قال علیه‌السلام: بزعمک [۶۰۵] انک رأیت له معجزات. ان المعجزات لیست له. انما هی لنا. اظهرها الله تعالی – فیه – ابانة لحجتنا [۶۰۶] . و ایضاحا لجلالتنا و شرفنا. [صفحه ۱۱۳] و لو قلت: شاهدت – فیه – معجزات. – لم انکره علیک –. ألیس احیاء عیسی علیه‌السلام المیت معجزه؟! أهی [۶۰۷] للمیت أم لعیسی؟! أولیس خلق – من الطین – ک هیئة الطیر. فصار طیرا – بأذن الله –؟! – معجزة – [۶۰۸] . أهی للطائر أو لعیسی؟! أولیس الذین جعلوا قردة – خاسئین – معجزة؟! أهی [۶۰۹] للقردة؟! أو لنبی ذلک الزمان؟! فقال الوالی: استغفرالله ربی و اتوب الیه. ثم قال الحسن بن علی علیهماالسلام للرجل الذی قال انه [۶۱۰] من شیعة علی علیه‌السلام: – یا عبدالله – لست من شیعة علی علیه‌السلام. انما انت من محبیه. و انما شیعة علی علیه‌السلام الذین قال الله تعالی [۶۱۱] فیهم: (و الذین آمنوا و عملوا الصالحات. اولئک اصحاب الجنة. هم فیها خالدون). [صفحه ۱۱۴] هم الذین آمنوا بالله. و وصفوه بصفاته. و نزهوه عن خلاف صفاته. و صدقوا محمدا صلی الله علیه و آله فی اقواله. و صوبوه فی کل افعاله. و رأوا علیا علیه‌السلام – بعده – سیدا اماما. و قرما [۶۱۲] هماما. لایعدله من امة محمد صلی الله علیه و آله احد – و لا کلهم – اذا اجتمعوا فی کفة – یوزنون بوزنه –. بل یرجح علیهم. کما ترجح السماء و الارض علی الذرة. و شیعة علی علیه‌السلام هم الذین لایبالون – فی سبیل الله – أوقع الموت علیهم. أو وقعوا علی الموت. و شیعة علی علیه‌السلام هم الذین یؤثرون اخوانهم – علی انفسهم

- و لو کـان بهم خصاصـهٔ -. و هم الـذین لایراهم الله حیث نهاهم. و لایفقـدهم من حیث امرهم. و شـیعهٔ علی علیه‌السـلام هم الـذین یقتدون ب علی علیه‌السـلام - فی اکرام اخوانهم المؤمنین -. ما عن قولی اقول - لک - هذا. بل أقوله عن قول محمد صلی الله علیه و آله. فـذلک قوله تعالی: و عملوا الصالحات. قضوا الفرائض کلها - بعـد التوحیـد و اعتقاد النبوهٔ و الامامهٔ -. و أعظمها - فرضا - قضاء حقوق الاخوان - فی الله - [صـفحه ۱۱۵] و اسـتعمال التقیهٔ من اعداء الله عزوجل... [۶۱۳] . قـال رسول الله صـلی الله علیه و آله: مثل مؤمن لاتقیه له کمثل جسد لا رأس له. و مثل مؤمن لایرعی حقوق اخوانه المؤمنین. کمثل من حواس - کلها - صـحیحهٔ. فهو لایتأمل بعقله. و لایبصـر بعینه. و لایسـمع بأذنه. و لایعبر - بلسانه - عن حاجته. و لایـدفع المکاره عن نفسه بالأدلاء بحججه [۶۱۴] و لا یبطش لشـیء بیدیه -. و لاینهض الی شیء برجلیه. فذلک قطعهٔ لحم. قد فاتته المنافع. و صار غرضا لکل المکاره. فکذلک المؤمن. اذا جهل حقوق اخوانه فاته ثواب [۶۱۵] حقوقهم. فکان کالعطشان بحضرهٔ الماء البارد. فلم یشرب حتی طفی [۶۱۶] . و بمنزلهٔ ذی الحواس. لم یسـتعمل شـیئا منها لـدفاع مکروه. لا [صـفحه ۱۱۶] لأنتفـاع محبوب. فـأذا هو سـلیب کـل نعمـهٔ، مبتلی بکل آفـهٔ. و قال أمیرالمؤمنین علیه‌السـلام: التقیـهٔ من أفضـل اعمـال المؤمنین. یصون بهـا - نفسه و اخوانه - عن الفـاجرین. و قضـاء حقوق الاـخوان أشـرف اعمـال المتقین. یستجلب مودهٔ الملائکهٔ المقربین. و شوق الحور العین... [۶۱۷] . ۶۹- علی بن احمد بن حماد قال: خرج ابومحمد علیه‌السلام - فی یوم مصیف - راکبا. و علیه علیه‌السلام تجفاف [۶۱۸] و ممطر [۶۱۹] . فتکلموا فی ذلک [۶۲۰] . فلما انصرفوا - من مقصدهم - امطروا - فی طریقهم -. و ابتلوا. سواه علیه‌السلام [۶۲۱] . [صفحه ۱۱۷]

النوادر

۷۰- [و من معجزات الامام العسـکری - صـلوات الله تعالی علیه -]: أن قبور الخلفاء من بنی‌العباس - بسـر [۶۲۲] من رأی - علیها من ذرق [۶۲۳] الخفافیش و الطیور. ما لایحصی [۶۲۴] . و ینقی منها - کل یوم -. - و من الغـد - تعود [۶۲۵] القبور [۶۲۶] مملوءهٔ ذرقا. و لایری علی رأس قبهٔ العسـکریین علیهماالسلام و لا علی [۶۲۷] قباب مشاهد أبائهما - صـلوات الله تعالی علیهم - ذرق [۶۲۸] طیر - فضلا علی قبورهم - الهاما للحیوانات. و [۶۲۹] اجلالا لهم - صـلوات الله تعالی علیهم أجمعین - [۶۳۰] . [صفحه ۱۱۸] ۷۱- ان قبور الخلفاء من بنی‌العباس - فی سر من رأی - و کـذلک ببغـداد - فی الرصافهٔ [۶۳۱] - علیهـا من ذرق الخفافیش. ما لایحصـی. و تنقی کل یوم. - و من الغـد - تعود القبور. مملوءهٔ ذرقا. و لایری علی رأس قبـهٔ العسـکریین علیهماالسـلام و لا علی بابها ذرق طیر - فضـلا عن قبورهم -. الهاما للحیوانات. اجلالا لهم - صلوات الله علیهم -. و مشهد الکاظم علیه‌السلام مطهر. کما ذکر عن مشهد سر من رأی صلوات الله تعالی علی ساکنه - [۶۳۲] .

پاورقی

[۱] و اسماء هذا المصادر مندرجهٔ - علی ترتیب حروف الهجاء - فی قائمهٔ مذکورهٔ فی آخر هذا الکتاب المستطاب - فراجع ثمهٔ -.

[۲] تحف العقول: ص ۴۸۳.

[۳] الاحتجاج: ج ۲ ص ۳۰۰.

[۴] معانی الأخبار: ص ۱۰۶ و عیون الاخبار: ج ۲ ص ۲۳۲.

[۵] عیون الاخبار: ج ۲ ص ۲۳۴.

[۶] نهج‌البلاغهٔ، المختار من حکم امیرالمؤمنین علیه‌السلام: ۹۶ و غررالحکم.

[۷] عیون الاخبار: ج ۲ ص ۲۳۵.

[۸] عیون الاخبار: ج ۲ ص ۲۳۵.

[۹] الاحتجاج: ج ۲ ص ۵۴۲.

[۱۰] الكلمات المذكورة بين المعقوفتين - فى هذا الكتاب - انما هى من المؤلف.

[۱۱] أى: اعترض أبوعون الأبرش - عليه اللعنة - على الامام العسكرى عليه‌السلام لشق ثوبه فى جنازة والده الامام الهادى عليه‌السلام.

[۱۲] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۵ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۵۰ - نقله عن المناقب -.

[۱۳] قوله: - قرابة نجاح بن سلمة - هذه جملة معترضة. لاربط لها بالخبر. أى: كان ابوعون الأبرش من أقرباء نجاح بن سلمة.

[۱۴] فى بحارالانوار: قد استوهنوا.

[۱۵] فى بحارالانوار بدون كلمة: ثوبك.

[۱۶] فى اختيار معرفة الرجال: و يغير.

[۱۷] أى: لذهاب عقله.

[۱۸] هكذا فى المصدرين. و الظاهر أن الصحيح: و برده.

[۱۹] فى اختيار معرفة الرجال بدون كلمة: أهل.

[۲۰] اختيار معرفة الرجال: ص ۵۷۲ و ۵۷۳ و البحار: ج ۵۰ ص ۱۹۱ - نقله عن الأختيار -.

[۲۱] فى كشف الغمة بدون كلمة: الأبرش.

[۲۲] اختيار معرفة الرجال: ص ۵۷۲ و كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۸ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۱۹۱ - نقله عن اختيار معرفة الرجال -. و جاء هذا الخبر فى اثبات الوصية: ص ۲۴۴ - من دون تصريح بأسم أبىعون الأبرش - هكذا: ... و قال بعضهم: هل رأيتم أحدا من الائمة شق ثوبه فى مثل هذه الحال؟! فوقع عليه‌السلام - الى من قال ذلك -: - يا أحمق - ما يدريك ما هذا؟! قد شق موسى على هارون عليهما‌السلام.

[۲۳] فى الخرائج: قعدت - على ظهر الطريق - لأبى محمد عليه‌السلام.

[۲۴] ما بين القوسين لم يذكر فى المناقب.

[۲۵] فى المناقب: شكوت الى أبىمحمد عليه‌السلام الحاجة.

[۲۶] فى المناقب و الارشاد و اعلام الورى و البحار بدون كلمة: له.

[۲۷] فى اعلام الورى: أن.

[۲۸] فى كشف الغمة: درهم واحد. فما فوقه.

[۲۹] فى الكافى: فما فوقها.

[۳۰] فى المناقب بدون جملة: و لاغداء و لاعشاء.

[۳۱] فى اعلام الورى و المناقب بدون كلمة: قال.

[۳۲] فى المناقب: اتحلف...

[۳۳] ما بين القوسين لم يذكر فى الخرائج.

[۳۴] فى الخرائج: قال: دفنت....

[۳۵] فى الثاقب و المناقب: و ليس قولى لك هذا. دفعا عن العطية.

[۳۶] فى الخرائج: و ليس قولى دفعا. و أعطاه مائة دينار. قال: ثم أقبل عليه‌السلام على...

[۳۷] فى الثاقب: - يا غلام - أعطه ما معك.

[۳۸] فى المناقب بدون كلمة: غلامه.

[۳۹] فی المناقب و کشف الغمة و الثاقب و البحار و الخرائج بدون کلمة: لی.

[۴۰] فی الخرائج: اما انک.

[۴۱] فی الخرائج و الکافی و الثاقب و مدینة المعاجز و اثبات الهداة:... تحرمها.

[۴۲] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و اثبات الهداة و مدینة المعاجز و الکافی.

[۴۳] فی المناقب: فی أحوج ما....

[۴۴] فی الکافی و اثبات الهداة و مدینة المعاجز و الخرائج:... الیها - یعنی الدنانیر التی دفنت - (فی الخرائج:... التی دفنتها).

[۴۵] فی المناقب بدون جملة: و صدق علیه‌السلام.

[۴۶] فی الکافی و اثبات الهداة و مدینة المعاجز و الثاقب: و صدق علیه‌السلام. و کان کما قال (فی الثاقب: و صدق علیه‌السلام فیما قال). دفنت مأتی دینار. و قلت: تکون (فی الکافی: یکون) ظهرا و کهفا لنا. فأضطررت ضرورة....

[۴۷] فی الارشاد:.... و ذلک اننی.... و فی المناقب:... و ذلک اننی اضطررت وقتا. ففتشت عنها. فلم أجدها. فنظرت....

[۴۸] ما بین القوسین لم یذکر فی اثبات الهداة و مدینة المعاجز و الکافی و الخرائج.

[۴۹] فی الکافی و الثاقب و مدینة المعاجز و اثبات الهداة -: فأضطررت.

[۵۰] فی الثاقب: ففتشت.

[۵۱] فی الکافی و الثاقب و مدینة المعاجز واثبات الهداة: عنها.

[۵۲] مابین القوسین لم یذکر فی: الخرائج.

[۵۳] ما بین القوسین لم یذکر فی: الکافی و الثاقب و مدینة المعاجز و اثبات الهداة و الخرائج.

[۵۴] فی الارشاد و المناقب: أبن‌عم لی.

[۵۵] فی الخرائج: قد عرف مکانها.

[۵۶] فی الخرائج: و أخذها.

[۵۷] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب.

[۵۸] الکافی: ج ۱ ص ۵۰۹ و ۵۱۰. و الارشاد للشیخ المفید - علیه الرحمة -: ج ۲ ص ۳۳۲. و اعلام الوری: ج ۲ ص ۱۳۷. و المناقب: ج ۴ ص ۴۳۲. و الثاقب فی المناقب: ص ۵۷۸. و کشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۳. و الخرائج: ج ۱ ص ۴۲۷. و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۰۳. و مدینة المعاجز: ج ۷ ص ۵۵۱ - نقله عن الکافی. و فی بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۸۰ و ۲۸۱ - نقله عن الارشاد -.

[۵۹] هکذا فی المصدر. و ذلک سهو مطبعی أو تصحیف أو خطاء من قبل النساخ و الظاهر أن الصحیح: ف تفقدتها. من التفقد. یعنی: أنی راجعتها. و تفحصتها. و اطمئننت من وجودها. و ما یقال بالفارسی: به آنها سر زدم و از آنها سرکشی نمودم. بدلیل الجملة المذکورة بعدها و هی: فأذا هی - أی الدنانیر - کانت موجودة - فی مکانها.

[۶۰] اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۳۷ - جاء ذلک فی تکملة الباب و استدراکاته - نقله عن الفصول المهمة - ص ۲۶۸. وروی مثله فی نورالابصار: ص ۲۲۶. و جاء - أیضا - فی ملحقات احقاق الحق. تألیف: السید المرعشی النجفی - رحمة الله تعالی علیه -: ج ۱۲ ص ۴۷۰ - نقله عن الفصول المهمة و نور الأبصار -.

[۶۱] یقول الموسوی الجزائری: لا یخفی أن الحلف بالله تعالی کاذبا امر قبیح. ولکن ارتکاب هذا الأمر القبیح بمحضر المعصوم صلوات الله تعالی علیه. اکثر قبحا و شناعة. ف اسماعیل بن محمد - کما جاء فی هذا الخبر - و ان لم یکن من جملة اعداء الامام العسکری - صلوات الله تعالی علیه - ولکنة لما حلف بالله تعالی کاذبا بحضرة الأمام المعصوم صلوات الله تعالی علیه فکأنما صدر منه نوع أهانة و تقلیل شأن لقداسة محضر المعصوم علیه‌السلام. فلذا: رأی - اسماعیل بن محمد جزاء عمله - هذا -. و کان ذلک عبارة

عن فقدانه لما دفنه من الدنانیر و عدم امکانه للعثور علیها. و حرمانه من الانتفاع بها. کما أخبره الأمام العسکری – صلوات الله تعالی علیه – بذلک.

[۶۲] هکذا فی المصدر اثبتناه کما وجدناه (و الظاهر ان الصحیح هکذا):... و اتوسل بأبی عبدالله علیه‌السلام أن یرزقنی منزلهٔ... (بدلیل الفقرهٔ الآتیهٔ):.... مولای ابومحمد – الحسن – علیه‌السلام و قد سمع دعائک.

[۶۳] ای: الحائر الحسینی – صلوات الله تعالی – علی من حل به.

[۶۴] أی: لم یکن – لدی – هذا المقدار من المال – حتی أتی به من کربلاء الی سامراء – و ارجع الی بلدی به.

[۶۵] هکذا فی المصدر و الظاهر: انهض.

[۶۶] أی: الی سامراء.

[۶۷] أی: أمهلنی حتی ارجع الی الکوفهٔ و اصلح شأنی و اهییء نفسی للمسیر الی سامراء – لزیارهٔ مولای الامام العسکری علیه‌السلام.

[۶۸] أی: أمهلنی حتی ارجع الی الکوفهٔ و اصلح شأنی واهییء نفسی للمسیر الی سامراء – لزیارهٔ مولای الامام العسکری علیه‌السلام.

[۶۹] کانت دار الرومیین. قلعهٔ و محلهٔ لاستقرار النصاری فیها.

[۷۰] أی: سامراء.

[۷۱] أی: علی صدری.

[۷۲] أی: اخرجنی من المسجد.

[۷۳] أی: وضع أمام یدی.

[۷۴] أی: اعطاه الامام العسکری صلوات الله تعالی – بتوسط سرور الخادم – ما صرفه من الاموال فی طی مسیره الی زیارهٔ الامام صلوات الله تعالی. الا ما انفقه فی هذا المسیر – فی الحرام – و صرفه فی ما لایرضاه الله تعالی به. و هو عبارهٔ عن: شربه للمسکر فی دار الرومیین...

[۷۵] أی: و لم اکتم شیئا مما صدر منی. عند اظهار ذلک لوالدتی.

[۷۶] أی: صرفتهما و استهلکتهما فی دار الرومیین.

[۷۷] أی: الوبر. و هو نوع من الخضوع و الخشوع لمن اراد أن یتوب الی الله عزوجل.

[۷۸] أی: استشهد الامام العسکری – صلوات الله تعالی علیه –.

[۷۹] أی: اخبار الامام علیه‌السلام هذا الرجل بما ارتکبه من الحرام فی دار الرومیین. و عدم الرخصهٔ له للتشرف بمحضر الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه – لذلک – جزاءا له. و کان کل ذلک اخبارا عن الغیب. و هو من خصائص الامام المعصوم – صلوات الله تعالی علیه.

[۸۰] الهدایهٔ الکبری: ص ۳۳۱ و ۳۳۲ لأبی عبدالله الحسین بن حمدان الخصیبی – علیه الرحمهٔ – المتوفی سنهٔ ۳۳۴.

[۸۱] ما بین القوسین لم یذکر فی کشف الغمهٔ.

[۸۲] فی اعلام الوری بدون جملهٔ: – لعنه الله –.

[۸۳] فی کشف الغمهٔ: من اجتری. و فی اثبات الهداهٔ: من افتری.

[۸۴] فی الارشاد: علی الله تعالی.

[۸۵] فی الکافی: یزعم.

[۸۶] فی اعلام الوری بدون جملهٔ: محمد بن عبدالله.

[۸۷] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و اثبات الهداهٔ.

[۸۸] فی الارشاد و کشف الغمه. يتم الخبر – ههنا –. ولكن فی الكافی و اعلام الورى و اثبات الهداة. للخبر تتمة يسيرة.

[۸۹] الكافی: ج ۱ ص ۳۲۹. و اعلام الورى: ج ۲ ص ۲۵۱. و كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۴۹. و الارشاد للشيخ المفيد – عليه الرحمة –: ج ۲ ص ۳۴۹. و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۴۱.

[۹۰] فی كمال‌الدين: عن معلى بن محمد البصرى.

[۹۱] فی كمال‌الدين و البحار بدون جملة: عن أحمد بن محمد.

[۹۲]. يقول الموسوى الجزائرى: و يحتمل – قويا – أن يكون المراد من الزبيرى – فی هذا الخبر – هو الزبير بن المتوكل – عليهما اللعنة – الملقب بالمعتز العباسی اذ كان المعتز – عليه اللعنة – احد الطواغيت الذين عاصرهم الامام العسكرى عليه‌السلام. و كان المعتز – عليه اللعنة – من جملة الذين هددوا الامام العسكرى عليه‌السلام بالقتل. و اقدموا على ذلك. ولكن هلك المعتز – عليه اللعنة – فی سنة ۲۵۵ و لم يتم له ذلك. و الشاهد على ما قلناه. وجود هذا الخبر الذى نذكره آنفا. حدث محمد بن الصيمرى (كشف الغمة: السمرى.) قال: دخلت على أبی‌أحمد – عبيدالله بن عبدالله – و بين يديه رقعة ابی‌محمد عليه‌السلام. فيها (فی بحارالانوار: فيه.): انی نازلت الله فی هذا الطاغی – يعنی الزبيرى (فلذا يذكر هذا الخبر – بتمامه – فی جزاء المعتز العباسی – عليه اللعنة – أيضا.) – و هو آخذه – بعد ثلاث. فلما كان فی اليوم الثالث. فعل به ما فعل (كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۷. و البحار: ج ۵۰ ص ۲۹۷ – نقله عن كشف الغمة–).

[۹۳] فی كمال‌الدين و البحار: على الله تبارك و تعالى.

[۹۴] فی الغيبة:... على الله و على اوليائه.

[۹۵] فی كمال‌الدين و البحار: قدرة الله عزوجل.

[۹۶] الكافی: ج ۱ ص ۵۱۴. و كمال‌الدين: ص ۴۳۰. و الغيبة للشيخ الطوسی – عليه الرحمة –: ص ۲۳۱. و البحار: ج ۵۱ ص ۴ – نقله عن كمال‌الدين و الغيبة –.

[۹۷] قال ابومحمد عليه‌السلام (فی البحار: قال ابوعبدالله عليه‌السلام. (و ذلك سهو مطبعی و خطاء أو تصحيف من قبل النساخ – قطعا–.)) – حين ولد الحجة عليه‌السلام –: زعم (فی ص ۲۳۱ من الغيبة: و زعمت الظلمة....) الظلمة انهم يقتلوننی. ليقطعوا هذا النسل!! فكيف رأوا قدرة الله... (الغيبة للشيخ الطوسی – عليه الرحمة –: ص ۲۲۳ و ص ۲۳۱ و بحارالانوار: ج ۵۱ ص ۳۰ – نقله عن الغيبة –). عن الحسن بن على العسكرى عليهماالسلام – عند ولادة محمد بن الحسن عليه‌السلام –: زعمت الظلمة انهم يقتلونی (فی مهج الدعوات: يقتلوننی.) ليقطعوا هذا النسل!! فكيف (فی مهج الدعوات: كيف.) رأوا قدرة القادر... (اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۳۰ و مهج الدعوات: ص ۳۳۲).

[۹۸] الهداية الكبرى: ص ۳۴۰ (ذكرناه مضمونا. لانصا. لوجود بعض الاخطاء المطبعية فی هذا الموضع من هذا الكتاب).

[۹۹] أى: و كان داره ملاصقا لدارى.]

[۱۰۰] كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۲۲. و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۸۹ – نقله عن كشف الغمة –.

[۱۰۱] فی البحار بدون كلمة: منذ.

[۱۰۲] العهر: الفجور (نقلا عن هامش كشف الغمة).

[۱۰۳] أى: جاء ذلك فی الحديث و الخبر.

[۱۰۴] فی بحارالانوار: و لابأس.

[۱۰۵] فی بحارالانوار: و غرم.

[۱۰۶] و يستفاد من فحوى هذا الخبر: أن شاذان بن سعد كان مطلعا على نهی الامام العسكرى عليه‌السلام من ارتكاب هذا الامر. بهذه المرءة. ولكنه خالف نهی الامام عليه‌السلام. و لم يعبء بذلك. فلذا رأى جزاء مخالفته لنهی الامام عليه‌السلام – فلاتغفل –. و قال

الامام الهادى عليه‌السلام: اذا خالف المؤمن ما أمر به. لم يأمن أن تصيبه عقوبة الخلاف (تحف العقول: ص ۴۸۳).

[۱۰۷] كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۲۳. و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۹۱ - نقله عن كشف الغمة -.

[۱۰۸] فى الكافى و مدينة المعاجز و اثبات الهداة: قال على بن عبدالغفار.

[۱۰۹] ما بين القوسين لم يذكر فى: اعلام الورى و الارشاد و روضة الواعظين و كشف الغمة.

[۱۱۰] فى اعلام الورى و الارشاد و البحار و روضة الواعظين و كشف الغمة و اثبات الهداة: عندما حبس ابومحمد عليه‌السلام.

[۱۱۱] فى اعلام الورى و الارشاد و روضة الواعظين و كشف الغمة: فقالوا له.

[۱۱۲] أى: فقال صالح بن على و جماعة العباسيين لصالح بن وصيف.

[۱۱۳] أى: ضيق على الامام العسكرى - صلوات الله تعالى عليه -.

[۱۱۴] فى اعلام الورى بدون جملة: و لاتوسع.

[۱۱۵] ما بين القوسين لم يذكر فى: الكافى و مدينة المعاجز و اثباة الهداة.

[۱۱۶] أى كشف الغمة بدون كلمة: لهم.

[۱۱۷] أى: صالح بن وصيف - عليه اللعنة -.

[۱۱۸] فى الكافى و مدينة المعاجز: و ما.

[۱۱۹] فى الكافى و مدينة المعاجز و اثباة الهداة بدون كلمة: به.

[۱۲۰] فى الكافى و مدينة المعاجز و روضة الواعظين و كشف الغمة و اثباة الهداة. بدون كلمة: و.

[۱۲۱] فى اعلام الورى و الارشاد و البحار و كشف الغمة و اثبات الهداة بدون كلمة: من.

[۱۲۲] فى اعلام الورى و الارشاد و البحار و روضة الواعظين و كشف الغمة و اثبات الهداة: شر.

[۱۲۳] فى روضة الواعظين: صار (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۱۲۴] فى روضة الواعظين: و الصلاح (و ذلك سهو مطبعى - ظاهرا-).

[۱۲۵] فى بحارالانوار بدون كلمتى: و الصيام.

[۱۲۶] فى اعلام الورى: على امر عظيم.

[۱۲۷] عن محمد بن اسماعيل قال: حبس ابومحمد عليه‌السلام عند على بن نارمش - و هو انصب الناس و اشدهم على آل ابى‌طالب -. و قيل له: افعل به وافعل (يعنى من السوء و الاذى (نقلا عن هامش الكافى)).

[۱۲۸] (الكافى: ج ۱ ص ۵۰۸ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۰۲ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۴۵ - نقله عن الكافى-).

[۱۲۹] ما بين القوسين لم يذكر فى الكافى و مدينة المعاجز و اثبات الهداة.

[۱۳۰] فى الكافى و مدينة المعاجز و اثبات و الهداة: فقلت لهما ما فيه؟!.

[۱۳۱] ما بين القوسين لم يذكر فى الكافى و مدينة المعاجز و اثبات الهداة.

[۱۳۲] فى اعلام الورى و الكافى و مدينة المعاجز و روضة الواعظين و اثبات الهداة. بدون كلمة: له.

[۱۳۳] فى الكافى و مدية المعاجز و اثبات الهداة و اعلام الورى: ما تقول.

[۱۳۴] فى روضة الواعظين:... فى رجل يقول الليل كله و يصوم النهار كله....

[۱۳۵] فى بحارالانوار: يصوم نهاره.

[۱۳۶] فى بحارالانوار: و يقوم ليله كله.

[۱۳۷] فى اثبات الهداة بدون كلمد: كله.

[۱۳۸] فى الكافى و مدينة المعاجز بدون جملة: بغير العبادة.

[۱۳۹] ما بين القوسين لم يذكر فى اثبات الهداة.

[۱۴۰] فى الارشاد و البحار و روضة الواعظين و كشف الغمة: فاذا.

[۱۴۱] فى الارشاد و كشف الغمة و البحار: نظر الينا.

[۱۴۲] فى اعلام الورى و روضة الواعظين و كشف الغمة: ارعدت.

[۱۴۳] فى اثبات الهداة: فرائصنا منه....

[۱۴۴] فى الكافى: و يداخلنا. و فى مدينة المعاجز و اثبات الهداة: و تداخلنا.

[۱۴۵] فى كشف الغمة: فلما سمع العباسيون ذلك....

[۱۴۶] فى الكافى و مدينة المعاجز و اثبات الهداة: فلما سمعوا.

[۱۴۷] فى روضة الواعظين بدون كلمة: ذلك.

[۱۴۸] فى الكافى و مدينة المعاجز و اثبات الهداة بدون كلمة: العباسيون.

[۱۴۹] فى الارشاد و بحارالانوار: انصرفوا خاسئين.

[۱۵۰] الكافى: ج ۱ ص ۵۱۲ و اعلام الورى: ج ۲ ص ۱۵۰ و الارشاد للشيخ المفيد عليه الرحمة -: ج ۲ ص ۳۳۴ و روضة الواعظين: ص ۲۴۸ و ۲۴۹ و كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۴ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۰۶ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۸ - نقله عن الارشاد و اعلام الورى - و فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۵۹ و ۵۶۰ - نقله عن الكافى.

[۱۵۱] كان صالح بن وصيف - عليه اللعنة - رئيس الامراء فى خلافة المهتدى - علية اللعنة - و كان - عليه اللعنة - هو المتولى لحبس الامام العسكرى صلوات الله تعالى عليه.

[۱۵۲] فى المصدر: رصيف (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۱۵۳] أى: الامام العسكرى صلوات الله تعالى عليه.

[۱۵۴] المناقب: ج ۴ ص ۴۲۹.

[۱۵۵] فى بحارالانوار: جلس (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۱۵۶] و كان صالح بن وصيف هو المتولى لحبس الامام العسكرى عليه‌السلام.

[۱۵۷] يعنى من السوء و الاذى.

[۱۵۸] فى كشف الغمة بدون كلمة: قال.

[۱۵۹] فى بحارالانوار: خده له.

[۱۶۰] فى اعلام الورى: فيه قولا.

[۱۶۱] كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۲ و اعلام الورى: ج ۲ ص ۱۵۰ و الارشاد للشيخ المفيد - عليه الرحمة -: ج ۲ ص ۳۲۹ و ۳۳۰ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۷ - نقله عن اعلام الورى و الارشاد -.

[۱۶۲] هامش بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۸.

[۱۶۳] و جاء فى الخبر: أن الله تعالى ينتقم من الظالم. بالظالم.

[۱۶۴] الكامل فى التاريخ لابن اثير: ج ۷ ص ۲۲۵.

[۱۶۵] البداية و النهاية لابن كثير: ج ۱۱ ص ۲۲.

[۱۶۶] و فى بعض المصادر ذكر تحت عنوان: عروة الدهقان و فى بعضها: عروة الوكيل و فى بعضها: عروة النخاس.

[۱۶۷] فی البحار: عروة.

[۱۶۸] اختیار معرفة الرجال: ص ۵۷۳ و ۵۷۴ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۱ - نقله عن اختیار معرفة الرجال -.

[۱۶۹] اختیار معرفة الرجال: ص ۵۳۶.

[۱۷۰] فی مدینة المعاجز: حتی قبضه الله الی النار.

[۱۷۱] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۵ و مدینة المعاجز: ج ۷ ص ۶۵۰ - نقله فی المناقب -.

[۱۷۲] فی الخرائج بدون کلمة: و.

[۱۷۳] فی اثبات الوصیة: متعجبا.

[۱۷۴] فی الارشاد و الخرائج و البحار و اثبات الهداة: فی المجالس. و فی الکافی و مدینة المعاجز: فی المحال.

[۱۷۵] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب.

[۱۷۶] ما بین النجمتین لم یذکر فی اثبات الوصیة.

[۱۷۷] فی اثبات الوصیة بدون کلمة - یوما -.

[۱۷۸] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب.

[۱۷۹] فی المناقب: فقال ابومحمد علیه‌السلام:.

[۱۸۰] فی الارشاد و کشف الغمة و الخرائج و المناقب و البحار بدون کلمة: لی.

[۱۸۱] فی الخرائج: قلت. و فی اثبات الوصیة: قلت: کان تحتی - و هو علی الباب -.

[۱۸۲] فی الثاقب بدون کلمة: و.

[۱۸۳] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و المناقب و کشف الغمة و البحار.

[۱۸۴] فی کشف الغمة و الثاقب: ها هو.

[۱۸۵] فی المناقب و کشف الغمة بدون کلمة: ذا.

[۱۸۶] فی الثاقب و الخرائج و کشف الغمة و المناقب و البحار و اثبات الهداة. بدون کلمة: هو.

[۱۸۷] فی الکافی و مدینة المعاجز و اثبات الهداة بدون کلمة: الآن.

[۱۸۸] فی الکافی و مدینة المعاجز و اثبات الهداة: و عنه نزلت.

[۱۸۹] فی الثاقب: نزلت - الآن - عنه.

[۱۹۰] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و المناقب و البحار.

[۱۹۱] فی الثاقب: قال علیه‌السلام.

[۱۹۲] فی کشف الغمة و الثاقب و الخرائج و المناقب و اثبات الوصیة و البحار. بدون کلمة: لی.

[۱۹۳] فی المناقب:... - قبل المساء - فمضیت. و نفست علی الناس ببیعه. و أمسینا. فلما صلینا العتمة جائنی السائس. فقال: انه نفق فرسک... (المناقب: ج ۴ ص ۴۳۰ و ۴۳۱).

[۱۹۴] فی الکافی: علی مشتری.

[۱۹۵] ما بین القوسین لم یذکر فی اعلام الوری و اثبات الوصیة.

[۱۹۶] فی کشف الغمة و الخرائج و البحار بدون کلمة: و.

[۱۹۷] ما بین القوسین لم یذکر فی اثبات الوصیة.

[۱۹۸] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج.

[۱۹۹] فی الکافی و مدینة المعاجز و اثبات الهداة: و انقطع.

[۲۰۰] کلمة: قال: مذکورة فی البحار فقط و لم تذکر فی باقی المصادر.

[۲۰۱] ما بین النجمتین لم یذکر فی اثبات الوصیة.

[۲۰۲] فی اثبات الهداة و الثاقب: فبقیت.

[۲۰۳] فی اثبات الوصیة: من عنده.

[۲۰۴] ما بین النجمتین ذکر فی کشف الغمة و اثبات الوصیة - فقط - و لم یذکر فی باقی المصادر.

[۲۰۵] فی الخرائج و الارشاد و کشف الغمة: مفکرا.

[۲۰۶] فی اثبات الوصیة:... مفکرا فی بیعه. ثم نفست فیه. و کان الراغب فیه الطالب له کثیر بأوفر الثمن. فلما کان فی اللیل. أتانی السائس - باکیا صارخا - فقال: نفق الفرس. فأغتممت... (اثبات الوصیة: ص ۲۵۲).

[۲۰۷] فی اثبات الهداة: و رجعت الی منزلی.

[۲۰۸] فی الکافی و مدینة المعاجز: فأخبرت أخی الخبر. و فی اثبات الهداة: و اخبرت أخی الخبر.

[۲۰۹] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و اعلام الوری و الارشاد و الثاقب و کشف الغمة و اثبات الهداة و مدینة المعاجز.

[۲۱۰] فی کشف الغمة: قال لی:.

[۲۱۱] فی البحار: لاادری.

[۲۱۲] شح بالشیء: بخل و حرص.

[۲۱۳] فی اعلام الوری و الثاقب:... و شححت علیه.

[۲۱۴] نفس الشیء علی فلان: لم یره اهلا له (نقلا عن هامش الخرائج).

[۲۱۵] فی الثاقب: و نفست علیه. ونفست علی السائس ببیعه.

[۲۱۶] فی الخرائج: علی الناس به.

[۲۱۷] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج.

[۲۱۸] ما بین النجمتین لم یذکر فی البحار.

[۲۱۹] فی الثاقب: و أمسیت.

[۲۲۰] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۲۲۱] فی الکافی و مدینة المعاجز: فأتانا السائس. - و قد صلینا العتمة -.

[۲۲۲] فی کشف الغمة و اعلام الوری:... صلینا.

[۲۲۳] أی: مؤدب الفرس و مراقبه.

[۲۲۴] فی الثاقب و البحار و اثبات الهداة: و قال.

[۲۲۵] ما بین القوسین لم یذکر فی کشف الغمة و الخرائج و البحار.

[۲۲۶] فی الثاقب: مات فرسک.

[۲۲۷] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و مدینة المعاجز و اثبات الهداة.

[۲۲۸] فی الثاقب و اعلام الوری: فأغتممت لذلک.

[۲۲۹]:... لعل أمره علیه‌السلام بالأستبدال. لمحض اظهار الاعجاز. لعلمه علیه‌السلام بأنه لایفعل ذلک. أو یقال: لعله لم یکن یموت عند المشتری. أو أنه علیه‌السلام علم أن المشتری یکون من المخالفین (بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۶۷). یقول الموسوی الجزائری:

لایخفی أن علی بن زیـد. و ان لم یکن من جملـهٔ اعـداء الامام العسـکری صـلوات الله تعالی علیه. و لم تصـدر منه عـداوهٔ حیال الامام علیه‌السـلام ولکنه لما خالف ما أمره الامام علیه‌السـلام به و لم یمتثل ذلک. رأی جزاء هذه المخالفهٔ و کان ذلک عبارهٔ عن الخسـران الذی اصابه قبال موت فرسه. و قال الامام الهادی صلوات الله تعالی علیه: اذا خالف المؤمن ما امر به. لم یأمن أن تصیبه عقوبهٔ الخلاف (تحف العقول: ص ۴۸۳).

[۲۳۰] فی کشف الغمهٔ و المناقب:... الحرث.

[۲۳۱] فی الثاقب بدون جملهٔ: و کان ابی.

[۲۳۲] فی الثاقب:... نتعاطی....

[۲۳۳] البیطرهٔ: معالجهٔ الدواب (نقلا عن هامش کشف الغمهٔ).

[۲۳۴] المربط: موضع ربط الدواب (نقلا عن هامش الخرائج).

[۲۳۵] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب.

[۲۳۶] فی الخرائج و الثاقب و البحار بدون کلمهٔ: قال.

[۲۳۷] فی المناقب بدون کلمهٔ: و.

[۲۳۸] فی روضهٔ الواعظین بدون کلمهٔ: عند.

[۲۳۹] فی روضهٔ الواعظین: للمستعین.

[۲۴۰] فی الخرائج:... لم نر.

[۲۴۱] فی اثبات الهداهٔ: حسنا و فراههٔ.

[۲۴۲] فی روضهٔ الواعظین:... ظهره من اللجام. و فی الثاقب:... ظهره من السرج و من اللجام.

[۲۴۳] فی الارشاد و روضهٔ الواعظین و الخرائج و المناقب و اثبات الهداهٔ و کشف الغمهٔ و بحارالانوار. بدون کلمتی: و السرج.

[۲۴۴] فی الثاقب: و قد کان قد جمع علیه:... و فی الکافی و مدینهٔ المعاجز و روضهٔ الواعظین و الارشاد: و قد کان جمع علیه...

[۲۴۵] فی المناقب: و عجز الرواض عن رکوبه. فقال بعضهم:....

[۲۴۶] فی الخرائج و البحار بدون کلمهٔ: کان.

[۲۴۷] فی اثبات الهداهٔ و البحار بدون کلمهٔ: قد.

[۲۴۸] فی الخرائج و البحار بدون کلمهٔ: علیه.

[۲۴۹] فی الکافی و مدینهٔ المعاجز: الراضهٔ. و فی اثبات الهداهٔ: الراضیهٔ.

[۲۵۰] راض المهر: ذلله و طوعه و علمه السیر. فهو رائض. و جمعها راضهٔ و رواض (نقلا عن هامش الخرائج). الراضهٔ: جمع رائض. و هو الذی یتولی تربیهٔ المواشی (نقلا عن هامش مدینهٔ المعاجز).

[۲۵۱] فی الثاقب و روضهٔ الواعظین و کشف الغمهٔ و البحار: فلم تکن. و فی الخرائج و الارشاد: فلم یکن.

[۲۵۲] فی الخرائج: له.

[۲۵۳] فی اثبات الهداهٔ:... لهم فیه حیلهٔ....

[۲۵۴] فی کشف الغمهٔ و الثاقب و الخرائج و البحار بدون کلمهٔ: قال.

[۲۵۵] ما بین القوسین لم یذکر فی روضهٔ الواعظین و الخرائج و البحار و المناقب.

[۲۵۶] فی المناقب: الا تبعث به الی الرضا. فیجیء؟!.

[۲۵۷] فی کشف الغمهٔ: الی الحسن بن علی بن الرضا.... و فی الثاقب: الی أبی‌محمد الحسن بن الرضا....

[۲۵۸] فی روضة الواعظین بدون کلمة: حتی.

[۲۵۹] فی کشف الغمة: تجیء (و ذلک سهو مطبعی ظاهر).

[۲۶۰] فی روضة الواعظین: فیجیء.

[۲۶۱] فی الخرائج و روضة الواعظین: اما.

[۲۶۲] فی المناقب:... أو یقتله. فبعث الی ابی‌محمد علیه‌السلام. فلما اتاه وضع یده علی کفله. فعرق البغل حتی سال العرق منه ثم صار....

[۲۶۳] فی البحار بدون کلمة: أن.

[۲۶۴] ما بین القوسین لم یذکر فی کشف الغمة و الخرائج و روضة الواعظین و الارشاد و المناقب و البحار.

[۲۶۵] فی الخرائج و البحار و المناقب و کشف الغمة و الثاقب بدون کلمة: قال.

[۲۶۶] فی اثبات الهداة: فمضی.

[۲۶۷] فی کشف الغمة و الثاقب:.... و مضی ابی معه.

[۲۶۸] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب.

[۲۶۹] فی الارشاد و الثاقب و روضة الواعظین: قال.

[۲۷۰] فی روضة الواعظین و الارشاد بدون کلمة: ابی.

[۲۷۱] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۲۷۲] فی الکافی و مدینة المعاجز و اثبات الهداة: لما.

[۲۷۳] فی الثاقب: فلما وصل الی الدار. کنت معه.

[۲۷۴] فی اثبات الهداة: ادخل.

[۲۷۵] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۲۷۶] فی روضة الواعظین و الارشاد و کشف الغمة: کنت مع أبی.

[۲۷۷] ما بین القوسین لم یذکر فی البحار.

[۲۷۸] فی البحار: نظر.

[۲۷۹] ما بین القوسین لم یذکر فی الثاقب.

[۲۸۰] فی کشف الغمة: ف عدا علیه‌السلام الیه.

[۲۸۱] فی اثبات الهداة: علیه.

[۲۸۲] ما بین القوسین لم یذکر فی البحار و الخرائج.

[۲۸۳] فی الثاقب: و وضع.

[۲۸۴] فی الکافی: بیده.

[۲۸۵] فی البحار و الخرائج:... علی کتفه. ف عرق البغل. ثم صار علیه‌السلام الی المستعین....

[۲۸۶] فی کشف الغمة بدون کلمة: و.

[۲۸۷] فی روضة الواعظین و المناقب بدون کلمة: علیه.

[۲۸۸] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۲۸۹] فی الثاقب بدون کلمة: به.

[۲۹۰] فی روضة الواعظین: فقرب. و فی المناقب و کشف الغمة و الخرائج. و قربه.

[۲۹۱] ما بین القوسین لم یذکر فی البحار.

[۲۹۲] فی المناقب و کشف الغمة و الثاقب و البحار و الخرائج: و قال.

[۲۹۳] فی کشف الغمة:... یا ابامحمد.

[۲۹۴] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۲۹۵] ألجم الدابة: ألبسها اللجام. و هو ما یجعل فی فمها من الحدید (نقلا عن هامش الخرائج).

[۲۹۶] فی المناقب: فقام فألجمه. ثم قال: اسرجه فأسرجه علیه‌السلام. فرجع. و قال: نری أن ترکبه. فرکبه - من غیر أن یمتنع علیه -. ثم رکضه - فی الدار - ثم حمله علی المهلجة. فمشی احسن مشی یکون. ثم رجع. فنزل. فقال المستعین: کیف رأیته؟!. فقال علیه‌السلام: ما رأیت مثله حسنا و فراهة... (المناقب: ج ۴ ص ۴۳۸).

[۲۹۷] فی کشف الغمة: - یا علام - (و ذلک سهو مطبعی ظاهر).

[۲۹۸] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۲۹۹] فی الکافی و الخرائج و اثبات الهداة و البحار و مدینة المعاجز بدون کلمة: له.

[۳۰۰] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و مدینة المعاجز و الثاقب و روضة الواعظین و الارشاد و اثبات الهداة و کشف الغمة.

[۳۰۱] فی الخرائج: فقام ابومحمد علیه‌السلام و وضع طیلسانه. فألجمه. و فی البحار: فقام ابومحمد علیه‌السلام فوضع طیلسانه. فألجمه.

[۳۰۲] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و اثبات الهداة و الثاقب و مدینة المعاجز.

[۳۰۳] فی روضة الواعظین: طیلسانه علیه.

[۳۰۴] فی کشف الغمة بدون کلمة: ثم.

[۳۰۵] فی روضة الواعظین: و قال (و ذلک سهو مطبعی ظاهر). و فی کشف الغمة: و قام.

[۳۰۶] ما بین القوسین لم یذکر فی الثاقب.

[۳۰۷] فی روضة الواعظین: الی المستعین و جلس.

[۳۰۸] فی کشف الغمة و الارشاد: و جلس.

[۳۰۹] فی الثاقب بدون کلمة: و.

[۳۱۰] فی الثاقب: فقعد.

[۳۱۱] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۳۱۲] فی کشف الغمة: قال.

[۳۱۳] فی الخرائج و البحار بدون کلمة: له.

[۳۱۴] فی کشف الغمة - یا با محمد -.

[۳۱۵] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و الارشاد و روضة الواعظین و مدینة المعاجز و الثاقب و کشف الغمة و اثبات الهداة.

[۳۱۶] فی اثبات الهداة بدون کلمة: لأبی.

[۳۱۷] فی الخرائج و البحار بدون کلمتی: - یا غلام -.

[۳۱۸] فی الثاقب: أسرجه - یا غلام -.

[۳۱۹] فی الخرائج و البحار و الثاقب و کشف الغمة بدون کلمة: له.

[۳۲۰] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و مدینة المعاجز و اثبات الهداة.

[۳۲۱] كلمة: بل – مذكورة فى روضة الواعظين فقط. و لم تذكر فى باقى المصادر.

[۳۲۲] فى روضة الواعظين: انت أسرجه.

[۳۲۳] فى كشف الغمة و الارشاد و روضة الواعظين و الكافى و مدينة المعاجز و اثبات الهداة بدون جملة: – يا أبامحمد –.

[۳۲۴] ما بين القوسين لم يذكر فى الارشاد و روضة الواعظين و الثاقب.

[۳۲۵] فى الثاقب: و أسرجه.

[۳۲۶] كلمة: الى مجلسه – مذكورة فى كشف الغمة فقط و لم تذكر فى سائر المصادر.

[۳۲۷] فى الخرائج: ثم قال.

[۳۲۸] فى البحار: قال.

[۳۲۹] فى الخرائج و البحار بدون كلمة: له.

[۳۳۰] انظر الى مدى طغيان المستعين – عليه اللعنة – و شدة تجاسره على الامام المعصوم عليه‌السلام. اذ قصد المستعين – عليه اللعنة – قتل الامام عليه‌السلام – فضلا عن أذيته –. فلذا أمر الامام عليه‌السلام أن يركب البغل – مرارا – ظنا منه – عليه اللعنة – أن يطغى البغل – فيقتل راكبه –.

[۳۳۱] فى الخرائج و البحار: قال.

[۳۳۲] فى الكافى و مدينة المعاجز و الخرائج و اثبات الهداة و الثاقب و البحار بدون كلمة: ابومحمد عليه‌السلام.

[۳۳۳] ما بين القوسين لم يذكر فى روضة الواعظين.

[۳۳۴] فى الثاقب بدون كلمة: ابومحمد عليه‌السلام.

[۳۳۵] ما بين القوسين لم يذكر فى الكافى و مدينة المعاجز. و كشف الغمة و الارشاد و الخرائج و البحار و اثبات الهداة.

[۳۳۶] ركض الفرس برجليه: استحثه للعدو (نقلا عن هامش الخرائج).

[۳۳۷] فى روضة الواعظين: على المحجة (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۳۳۸] الهملجة: مشى شبيه الهرولة (نقلا عن هامش الارشاد). الهملجة: حسن سير الدابة – فى سرعة – (نقلا عن هامش الخرائج). هملج هملجة: مشى مشية سهلة – فى سرعة – (نقلا عن هامش المناقب).

[۳۳۹] فى الخرائج: فمشى له.

[۳۴۰] فى الخرائج و البحار بدون كلمة: يكون.

[۳۴۱] فى الخرائج و البحار: ثم نزل فرجع اليه.

[۳۴۲] فى الكافى: و نزل.

[۳۴۳] فى كشف الغمة بدون جملة: – يا ابامحمد –.

[۳۴۴] فى اثبات الهداة: رأيت.

[۳۴۵] ما بين القوسين لم يذكر فى الخرائج و البحار.

[۳۴۶] فى الكافى و كشف الغمة و روضة الواعظين و الارشاد: قال.

[۳۴۷] فى الارشاد و روضة الواعظين و كشف الغمة و الكافى و الثاقب و اثبات الهداة بدون كلمة: له.

[۳۴۸] فى كشف الغمة و روضة الواعظين و الارشاد بدون جملة: – يا اميرالمؤمنين –.

[۳۴۹] فى روضة الواعظين: و راحة.

[۳۵۰] فى الثاقب بدون كلمة: و فراهة.

[۳۵۱] ما بین القوسین لم یذکر فی الخرائج و البحار.

[۳۵۲]. یقول الموسوی الجزائری: اعلم أن الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه – ولد فی سنة ۲۳۲ – و بدءت امامته علیه‌السلام فی سنة ۲۵۴ – بعد شهادة ابیه الامام الهادی – صلوات الله تعالی علیه –. و استشهد الامام العسکری – صلوات الله تعالی علیه – فی سنة ۲۶۰. فلذا عاصر الامام العسکری – صلوات الله تعالی علیه – طوال عمره الشریف – ستة من طواغیت بنی‌العباس – علیهم اللعنة –. ثلاثة منهم قبل سنی امامته علیه‌السلام. و هم: ۱– المتوکل – علیه اللعنة – الذی هلک فی شوال سنة ۲۴۷. ۲– المنتصر – الذی توفی فی ربیع الآخر سنة ۲۴۸. ۳– المستعین – علیه اللعنة – الذی هلک فی سنة ۲۵۲. و ثلاثة منهم بعد سنی امامته علیه‌السلام. و هم: ۴– المعتز – علیه اللعنة – الذی هلک فی سنة ۲۵۵. ۵– المهتدی – علیه اللعنة – الذی هلک فی سنة ۲۵۶. ۶– المعتمد – علیه اللعنة – الذی هلک فی سنة ۲۷۹. هذا ملخص ما یتعلق بحیاة الامام العسکری – صلوات الله تعالی علیه – فیما یرتبط ب بیان تعداد من عاصره علیه‌السلام من طواغیت بنی‌العباس – علیهم اللعنة – و ذکر اسمائهم و تعیین تاریخ تقمصهم للخلافة. و الاشارة الی زمن هلاکهم علیهم اللعنة فاذا عرفت ذلک. فأعلم – أیضا – انه وقع – کثیرا – تصحیف و خطاء – من قبل النساخ – فی بعض المصادر – عند ذکر اسم بعض هؤلاء الطواغیت – لتقارب ضبط القابهم. و تشابه صورة کتابة اسمائهم – مع الآخر. فاذا قرع سمعک شیء من هذا التصحیف – ضمن الاحادیث و الاخبار التی یأتی ذکرها – فلاتستغرب ذلک.

[۳۵۳] فی اثبات الهداة و کشف الغمة: عمر بن محمد. و فی بحارالانوار: عمرو بن محمد.

[۳۵۴] فی بحارالانوار:... محمد بن ریان الصیمری.

[۳۵۵] فی الخرائج و المناقب:... أبی‌احمد بن عبدالله بن طاهر....

[۳۵۶] ما بین القوسین لم یذکر فی کشف الغمة و المناقب.

[۳۵۷] فی المناقب:... و فی یدیه رقعة....

[۳۵۸] فی الخرائج و کشف الغمة: و فیها.

[۳۵۹] نازلت ربی فی کذا أی: راجعته و سألته مرة بعد مرة (نقلا عن بیان البحار و هامش الخرائج).

[۳۶۰] قال الشیخ الأربلی – رحمة الله تعالی علیه – حول جملة – یعنی المستعین –: کان هذا و امثاله من غلط الرواة و النساخ... فأما ان یکون غیر المستعین أو یکون المنازل ابوالحسن ابوه علیه‌السلام (کشف الغمة: ج ۲ ص ۴۳۰). (و جاء فی هامش الخرائج): الظاهر أن قوله: – یعنی المستعین – هو من کلام المصنف أو الناسخ (نقلا عن هامش الخرائج: ج ۱ ص ۴۳۰).

[۳۶۱] فی الخرائج:... ما کان حتی قتل.

[۳۶۲] ما بین القوسین لم یذکر فی کشف الغمة.

[۳۶۳] الغیبة للشیخ الطوسی علیه الرحمة –: ص ۲۰۵ و المناقب: ج ۴ ص ۴۳۰ و کشف الغمة: ج ۲ ص ۴۲۸ و الخرائج: ج ۱ ص ۴۳۰ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۱۲ – نقله عن الغیبة و فی بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۴۹ – نقله عن المناقب و الخرائج و الغیبة –.

[۳۶۴] فی اثبات الوصیة:... عبدالله بن عبدالله.

[۳۶۵] فی اثبات الوصیة:... رقعة من أبی‌محمد علیه‌السلام.

[۳۶۶] قوله – یعنی المستعین – تعنی هذه الجملة – حسب ظاهرها – أن دعاء الامام العسکری – صلوات الله تعالی علیه – علی المستعین – علیه اللعنة – کان قبل سنی امامته علیه‌السلام. لأن امامة الامام العسکری علیه‌السلام بدءت فی سنة ۲۵۴، و المستعین – علیه اللعنة – هلک فی سنة ۲۵۲. و احتمل الشیخ الاربلی – رحمة الله تعالی علیه – فی کشف الغمة – أن یکون المنازل – فی هذا الخبر – هو الامام ابوالحسن الهادی علیه‌السلام. راجع حدیث رقم ۲۳ من هذا الکتاب. اللهم ألا أن یقال: انه وقع – من قبل النساخ – فی هذا الخبر – عند ذکر اسم المستعین – تصحیف. و الصحیح: المعتز – علیه اللعنة –. و الشاهد علی ذلک. ما مضی مثل هذا التصحیف فی

حدیث رقم ۲۲ و ۲۳ - فراجع ثمة -. و یحتمل - قویا - ایضا ان تکون جملة: یعنی المستعین. و کذلک جملة: - فی احداره الی واسط - من اضافة النساخ. لأن المعتز - علیه اللعنة - لم یحدر الی واسط. و الدلیل علی هذا الاحتمال هو انه لم یشار الی هاتین الجملتین فی بعض المصادر التی اوردت نفس الخبر. کما یلی: عن عمر بن محمد بن زیاد الصیمری قال: دخلت علی عبدالله بن طاهر - و بین یدیه رقعة ابی‌محمد علیه‌السلام - و فیها: انا نازلت الله فی هذا الطاغی - و هو أخذه بعد ثلاثة ایام. فلما کان فی الیوم الثالث خلع. و کان من امره ما کان و قتل (اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۱۹).

[۳۶۷] اثبات الوصیة: ص ۲۴۸. و مهج الدعوات: ص ۳۲۸. و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۳ - نقله عن مهج الدعوات -.

[۳۶۸] فی بحارالانوار بدون کلمة: و.

[۳۶۹]. و الدلیل الثانی: هو انه یستفاد من سیاق هذا الخبر. أن هذه القضیة انما کانت فی سنی امامة الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه. و معلوم أن المستعین - علیه اللعنة - هلک فی سنة ۲۵۲ - قبل سنی امامة الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه ب عامین -. اذ بدءت امامة الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه فی سنة ۲۵۴ - بعد شهادة ابیه الامام الهادی صلوات الله تعالی علیه -. ف وجود کلمة المستعین - فی هذا الخبر - لایلائم مع تاریخ تحقق وقوع هذه القضیة. و الطریق الوحید لرفع هذا الابهام. هو القول بوقوع تصحیف ل کلمة المستعین. و الصحیح: المعتز - علیه اللعنة -. فلذا یناسب أن یذکر هذا الخبر فی جزاء المعتز اذ لاعلاقة له بالمستعین.

[۳۷۰] فی اثبات الوصیة بدون کلمة: علیه.

[۳۷۱] هکذا فی المصدر و الظاهر وقوع خطاء - من قبل النساخ - و الصحیح: و کان قبل.

[۳۷۲] هکذا فی المصدر. و الظاهر وقوع سهو - من قبل النساخ - فی البین. و الصحیح: ابی‌محمد علیه‌السلام أو ابی‌محمد الحسن علیه‌السلام.

[۳۷۳] قوله: و کان بعد مضی ابی‌الحسن علیه‌السلام بأقل من خمس سنین. هذه الجملة. جعلت هذا الخبر من العویصات. اذ أوجبت نوعا من الابهام و اوردت طیفا من الاشکال و التعارض فی الخبر. و من العجیب انه لم یتعرض لهذا الاشکال و لم یشار الی رفع هذا التعارض و الابهام - فی المصادر التی اوردت هذا الخبر -. اذ تعنی هذه الجملة - حسب ظاهر ما ذکر فیها أن هذه القضیة التی اشیر الیها فی الخبر. تحققت فی سنة ۲۵۹. لأن الامام ابی‌احسن الهادی صلوات الله تعالی علیه استشهد فی سنة ۲۵۴. و خمس سنین بعد مضی ابی‌الحسن علیه‌السلام - کما جاء فی هذه الجملة - یعنی سنة ۲۵۹. و هذا لایوافق مع ما ذکر فی صدر الخبر. لأن المستعین - علیه اللعنة - هلک فی سنة ۲۵۲. فلامحیص من الفرار من هذا الاشکال و لاطریق لرفع هذا الابهام و دفع هذا التعارض الا القول بوقوع سهو و تصحیف آخر - بالأضافة الی التصحیف الذی اشرنا الیه فی اول الخبر - فی موضعین من هذه الجملة - من قبل النساخ - ایضا. الموضع الاول عبارة عن کلمة: بعد. و الصحیح: قبل. و الموضع الثانی عبارة عن کلمة: ابی‌الحسن علیه‌السلام. و الصحیح: ابی‌محمد الحسن علیه‌السلام - أو ابی‌محمد علیه‌السلام. فتقرء هذه الجملة - بعد تصحیح ما وقع فیها من الخطاء - هکذا -: و کان قبل مضی ابی‌محمد الحسن علیه‌السلام بأقل من خمس سنین. فحینئذ یرفع الابهام و ینعدم الاشکال و یضمحل التعارض. اذ یصبح مفاد الجملة موافقا لما ذکر فی صدر الخبر. و مطابقا لما وقع - حول هذه القضیة - فی الخارج و واقع الامر. لان الامام العسکری - صلوات الله تعالی علیه - استشهد فی سنة ۲۶۰. و خمس سنین قبل مضی الامام ابی‌محمد الحسن العسکری علیه‌السلام یعنی سنة ۲۵۵. و هذا یعنی أن تاریخ امر المعتز - علیه اللعنة - سعید الحاجب بحمل الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه الی الکوفة. و قتله علیه‌السلام - فی الطریق - انما کان فی سنة ۲۵۵. و هو الصحیح و الموافق للواقع. لأن الامام العسکری علیه‌السلام دعا - فی هذه الواقعة - علی المعتز - علیه اللعنة -. و استجاب الله عزوجل دعاء الامام العسکری علیه‌السلام. اذ خلع المعتز - علیه اللعنة - بعد ثلاثة ایام - و قتل فی سنة ۲۵۵ وقعد المهتدی - علیه اللعنة - مکانه. و هذا دلیل آخر علی صحة دعوی وقوع التصحیف - فی اول هذا الخبر و کذلک فی آخره - فلذا یناسب أن یدرج هذا الخبر فی جزاء المعتز العباسی - علیه اللعنة - اذ لا علاقة له بالمستعین - علیه اللعنة - فلاتغفل. و هذا

ملخص مـا خلـج فى الخـاطر القاصـر - لهـذا العبـد الفقير الى رحمـة ربه الغنى الغـافر -. حول رفع الأبهام الظاهر من هـذا الخبر و حل الاشكال الواقع فيه و دفع التعـارض المحتمل منه. و الهل عزوجل و حججه المعصومون صـلواته تعالى عليهم يعلمون حقائق الامور. و منه تبارك و تعالى نطلب المدد و العون. و منهم صلوات الله تعالى عليهم نسأل البركة و اليمن.

[۳۷۴] فى بحارالانوار: سيابة.

[۳۷۵] فى البحار و مهج الدعوات بدون كلمة: قد.

[۳۷۶] فى مهج الدعوات و بحارالانوار: بعد ثلاث.

[۳۷۷] هكـذا فى المصـدر و الظـاهر أن الصـحيح: المعـتز - كمـا مر - (و جـاء فى الغيبـة للشـيخ الطوسـى - عليـه الرحمـة -: ص ۲۰۸ هكذا):... فخلع المعتز اليوم الثالث. (و جاء فى المناقب: ج ۴ ص ۴۳۲ هكذا):... فخلع المعتز بعد ثلاث و قتل.

[۳۷۸] هكذا فى المصدر و الظاهر أن الصحيح: وقعد المهتدى.

[۳۷۹] فى مهج الدعوات و البحار بدون جملة: صلى الله عليه.

[۳۸۰] ما بين القوسين لم يذكر فى الغيبة و المناقب.

[۳۸۱] اثبات الوصية: ص ۲۴۸ و مهج الددعوات: ص ۳۲۸ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۲ - نقله عن مهج الدعوات -.

[۳۸۲].

[۳۸۳] و قيل: جعل فى رجله حجرا و القى فى دجلة (الكامل فى التاريخ: ج ۷ ص ۱۷۲).

[۳۸۴] البداية و النهاية لابن كثير: ج ۱۱ ص ۱۰ و ۱۱.

[۳۸۵] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۱ و ۴۳۲ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۹ - نقله عن المناقب -.

[۳۸۶] (فى نسخة): الزبيرى. و المعتز هو الزبير بن جعفر المتوكل (نقلا عن هامش المصدر).

[۳۸۷] الخرائج: ج ۱ ص ۴۵۱.

[۳۸۸] فى مدينة المعاجز:... محمد بن عبدالله.

[۳۸۹] أى: المعتز (نقلا عن هامش دلائل الامامة).

[۳۹۰] دلائل الامامة: ص ۴۲۷ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۷۶ - نقله عن دلائل الامامة -.

[۳۹۱] فى كشف الغمة: قلقنا (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۳۹۲] كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۶ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۹۵ - نقله عن كشف الغمـة - و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۲۵ - نقله عن كشف الغمة -.

[۳۹۳] فى اثبات الهداة بدون جملة: سعد بن عبدالله.

[۳۹۴] فى مهج الدعوات:... عن احمد بن الحسين عن عمر بن زيد قال:.

[۳۹۵] فى مهج الدعوات: قال: قال.

[۳۹۶] فى اثبات الهداة: حدثنى.

[۳۹۷] فى مهج الدعوات: سبابة. و فى بحارالانوار اثبات الهداة: سبانة.

[۳۹۸] فى مهج الدعوات:... سبابة. انه لما....

[۳۹۹] الضمير فيهما يعود الى الامام العسكرى صلوات الله تعالى عليه.

[۴۰۰] الضمير فيهما يعود الى الامام العسكرى صلوات الله تعالى عليه.

[۴۰۱] فى اثبات الهداة: أن يحدث به ما....

[۴۰۲] فی مهج الدعوات:.... أن یحدث ما تحدث به الناس.

[۴۰۳] اسم موضع و مکان.

[۴۰۴] فی اثبات الهداة و مهج الدعوات: و بلغ منا.

[۴۰۵] فی مهج الدعوات: بعد ثلاثة...

[۴۰۶] فی مهج الدعوات:... یوم الثالث.

[۴۰۷] الغیبة للشیخ الطوسی - علیه الرحمة -: ص ۲۰۸ و مهج الدعوات: ص ۳۲۹ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۱۳. و فی بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۵۱ - نقله عن الغیبة -.

[۴۰۸] اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۳۸ جاء ذلک فی تکلمة الباب - نقله عن اخبار الدول - و احقاق الحق: ج ۱۲ ص ۴۷۲ - نقله عن اخبار الدول و آثار الاول ص ۱۱۷. و جاء فی الفصول المهمة: ص ۲۴۷ - ایضا -.

[۴۰۹] الزبیر هو المعتز. قتل فی زمن الامام الحسن العسکری علیه‌السلام. (نقلا عن هامش المصدر).

[۴۱۰] الثاقب فی المناقب: ص ۵۷۶.

[۴۱۱] فی مدینة المعاجز:... عبدالله بن طاهر....

[۴۱۲] الزبیر بن جعفر هو المعتز (نقلا عن هامش دلائل الامامة).

[۴۱۳] فی نسخة من دلائل الامامة:و انه مؤاخذة.

[۴۱۴] دلائل الامامة: ص ۴۲۸ و مدینة المعاجز: ج ۷ ص ۵۷۷ - نقله عن دلائل الامامة -.

[۴۱۵] الثاقب فی المناقب: ص ۵۷۶.

[۴۱۶] فی بحارالانوار: الصیمری.

[۴۱۷] فی بحارالانوار: فیه.

[۴۱۸] کشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۷ و البحار: ج ۵۰ ص ۲۹۷ - نقله عن کشف الغمة -.

[۴۱۹] اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۱۹.

[۴۲۰] ما بین القوسین لم یذکر فی کشف الغمة.

[۴۲۱] فی اعلام الوری بدون جملة: - لعنه الله -.

[۴۲۲] فی کشف الغمة: من اجتری. و فی اثبات الهداة: من افتری.

[۴۲۳] فی الارشاد: علی الله تعالی.

[۴۲۴] فی الکافی: یزعم.

[۴۲۵] فی اعلام الوری بدون جملة: محمد بن عبدالله.

[۴۲۶] ما بین القوسین لم یذکر فی الکافی و اثبات الهداة.

[۴۲۷] فی الارشاد و کشف الغمة. یتم الخبر ههنا. ولکن فی الکافی و اعلام الوری و اثبات الهداة - للخبر تتمة یسیرة.

[۴۲۸] الکافی: ج ۱ ص ۳۲۹ و اعلام الوری: ج ۲ ص ۲۵۱ و کشف الغمة: ج ۲ ص ۴۴۹. و الارشاد للشیخ المفید - علیه الرحمة: ج ۲ ص ۳۴۹ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۴۱.

[۴۲۹] فی کمال‌الدین: عن معلی بن محمد البصری.

[۴۳۰] فی کمال‌الدین و البحار بدون جملة: - عن احمد بن محمد.

[۴۳۱] فی کمال‌الدین و البحار: علی الله تبارک و تعالی.

[۴۳۲] فى الغيبة:... على الله و على اوليائه.

[۴۳۳] فى كمال‌الدين و البحار: قدرة الله عزوجل.

[۴۳۴] الكافى: ج ۱ ص ۵۱۴ و كمال‌الدين: ص ۴۳۰ و الغيبة للشيخ الطوسى - عليه الرحمة -: ص ۲۳۱ و البحار: ج ۵۱ ص ۴ - نقله عن كمال‌الدين و الغيبة -.

[۴۳۵] قال ابومحمد عليه‌السلام (فى البحار: قال ابوعبدالله عليه‌السلام. (و ذلك سهو مطبعى أو خطأ و سهو من قبل النساخ - قطعا -)) - حين ولد الحجة - عليه‌السلام -: زعم (فى صفحة ۲۳۱ من الغيبة:... و زعمت الظلمة...) الظلمة انهم يقتلوننى. ليقطعوا هذا النسل؟! فكيف رأوا قدرة الله... (الغيبة للشيخ الطوسى - عليه الرحمة -: ص ۲۲۳ و ص ۲۳۱ و بحارالانوار: ج ۵۱ ص ۳۰ - نقله عن الغيبة -. عن الحسن بن على العسكرى عليهماالسلام - عند ولادة محمد بن الحسين عليه‌السلام -: زعمت الظلمة انهم يقتلونى (فى مهج الدعوات: يقتلوننى.) ليقطعوا هذا النسل؟! فكيف (فى مهج الدعوات: كيف.) رأوا قدرة القادر. (اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۳۰ و مهج الدعوات: ص ۳۳۲).

[۴۳۶] فلهذا ادعى بعض العباسيين - عليهم اللعنة - أن المعتز - عليه اللعنة - مات - فى الحبس - حتف أنفه. لأن جسده - عليه اللعنة - كان سليما. لم يكن به اثر ظاهر من آثار التعذيب الذى عذب - عليه اللعنة - به - راجع آخر حديث رقم ۴۲ من هذا الكتاب -.

[۴۳۷] البداية و النهاية لابن كثير: ج ۱۱ ص ۱۶.

[۴۳۸] نقلا عن هامش بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۷۷.

[۴۳۹] هامش بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۷۷ و ۲۷۸.

[۴۴۰] عبث بالدين و غيره: استخف.

[۴۴۱] شغب القوم - بهم و عليهم - هيج الشر عليهم (نقلا عن هامش المصدر).

[۴۴۲] الخرائج: ج ۱ ص ۴۳۱.

[۴۴۳] مهج الدعوات: ص ۳۲۹ و اثبات الوصية: ص ۲۵۳ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۳ - نقله عن مهج الدعوات -.

[۴۴۴] بتر الشىء: قطعه (نقلا عن هامش المناقب).

[۴۴۵] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۰ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۷ - نقله عن المناقب -.

[۴۴۶] فى مهج الدعوات: ان هذه الطاغية.

[۴۴۷] فى بحارالانوار: ان هذا الطاغى.

[۴۴۸] فى مهج الدعوات: يبعث (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۴۴۹] فى البحار:... يعبث بالله عزوجل.

[۴۵۰] فى مهج الدعوات: سعت الأتراك.

[۴۵۱] فى بحارالانوار:... و اعانهم الأمة...

[۴۵۲] فى بحارالانوار: و قتلوه.

[۴۵۳] اثبات الوصية: ص ۲۵۲ و ۲۵۳ و مهج الدعوات: ص ۳۲۹ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۳ - نقله عن مهج الدعوات -.

[۴۵۴] ما بين القوسين لم يذكر فى ص ۲۰۵ من الغيبة.

[۴۵۵] فى البحار بدون كلمة: لى.

[۴۵۶] فى الغيبة: ص ۲۰۵: يا با هاشم.

[۴۵۷] ما بين القوسين لم يذكر فى اثبات الهداة.

[۴۵۸] فی بحارالانوار: یتعبث.

[۴۵۹] فی ص ۲۲۳ من الغیبة:... الله تعالی.

[۴۶۰] فی الغیبة: ص ۲۲۳: فلما اصبحنا و طلعت الشمس، شغب الأتراک...

[۴۶۱] ما بین القوسین لم یذکر فی البحار و ص ۲۲۳ من الغیبة.

[۴۶۲] الغیبة للشیخ الطوسی - علیه الرحمة -: ص ۲۰۵ و ص ۲۲۳. و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۳ - نقله عن الغیبة -. و فی اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۱۲ - نقله عن الغیبة -.

[۴۶۳] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب.

[۴۶۴] فی المناقب: فسأل.

[۴۶۵] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۶ و مدینة المعاجز: ج ۷ ص ۶۵۱ - نقله عن المناقب -.

[۴۶۶] فی مهج الدعوات و اثبات الوصیة: محمد بن الحسن بن شمون عمن حدثه قال: کتبت... و فی بحارالانوار: محمد بن الحسن بن شمون عن احمد بن محمد قال: کتبت... و فی کشف الغمة: قال احمد بن محمد: کتبت....

[۴۶۷] فی اثبات الوصیة: شموذ.

[۴۶۸] فی بحارالانوار: الی ابی‌الحسن علیه‌السلام. (و ذلک سهو مطبعی أو خطاء - من قبل النساخ - قطعا -).

[۴۶۹] فی مهج الدعوات: حین اخذه.

[۴۷۰] ای: موالی نفسه (نقلا عن هامش الارشاد).

[۴۷۱] ما بین القوسین لم یذکر فی اثبات الوصیة و مهج الدعوات.

[۴۷۲] کلمة: و قلت - مذکورة فی اعلام الوری - فقط - و لم تذکر فی باقی المصادر.

[۴۷۳] فی اعلام الوری و کشف الغمة: شغله عنک.

[۴۷۴] فی بحارالانوار: یهددک. و فی اثبات الوصیة و مهج الدعوات: یتهدد شیعتک.

[۴۷۵] فی کشف الغمة: لأخلینهم. و فی بحارالانوار: لأجلینکم.

[۴۷۶] فی الارشاد و البحار: عن جدد الارض. و فی اثبات الهداة: عن حدید الارض (و ذلک سهو مطبعی ظاهر).

[۴۷۷] جدید الارض: وجهها و ظهرها.

[۴۷۸] ما بین القوسین لم یذکر فی اثبات الوصیة و مهج الدعوات.

[۴۷۹] فی الارشاد و البحار و مدینة المعاجز و مهج الدعوات: ذلک.

[۴۸۰] فی کشف الغمة: وعد.

[۴۸۱] فی اثبات الوصیة و مهج الدعوات بدون کلمة: و.

[۴۸۲] فی اثبات الوصیة و مهج الدعوات: فأنه یقتل.

[۴۸۳] فی اثبات الوصیة: من یوم السادس.

[۴۸۴] فی اثبات الهداة: و استخفاف عظیم به. و فی اثبات الوصیة و مهج الدعوات: و استخفاف و ذل یلحقه. و فی کشف الغمة: و استخفاف بموته.

[۴۸۵] ما بین القوسین لم یذکر فی اثبات الهداة و اثبات الوصیة و کشف الغمة و مهج الدعوات.

[۴۸۶] فی الارشاد و بحارالانوار: و کان.

[۴۸۷] الکافی: ج ۱ ص ۵۱۰ و الارشاد للشیخ المفید - علیه الرحمة: ج ۲ ص ۳۳۳ و اعلام الوری: ج ۲ ص ۱۴۵ و کشف الغمة: ج ۲

ص ۴۱۴ و اثبات الوصية: ص ۲۵۰ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۰۴ و مهج الدعوات: ص ۳۳۰ و فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۵۳ - نقله عن الكافى - و فى بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۸ - نقله عن الارشاد و اعلام الورى. قتل المهتدى يوم الثلاثاء لأربع عشر بقين من رجب سنة ۲۵۶. فتوقيع الامام عليه‌السلام كان فى ۸ رجب سنة ۲۵۶ (نقلا عن هامش الارشاد و هامش مدينة المعاجز).

[۴۸۸] الكامل فى التاريخ لابن اثير: ج ۷ ص ۲۳۳. لما شرع (المهتدى) فى قتل مواليه من الترك.

[۴۸۹] خرجوا عليه فى رجب سنة ۲۵۵ و قتلوا صالح بن وصيف - و كان اعظم امرائه و محل اعتماده فى مهماته - و علقوا رأسه فى باب المهتدى - لهوانه و استخفافه. فقتلوه - بعد ذلك - اقبح قتل (نقلا عن هامش بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۸).

[۴۹۰] البداية و النهاية لابن كثير: ج ۱۱ ص ۲۲ و ۲۳.

[۴۹۱] فى مهج الدعوات و البحار: لما خرج.

[۴۹۲] اثبات الوصية: ص ۲۵۵ و مهج الدعوات: ص ۳۳۱ و البحار: ج ۵۰ ص ۳۱۴.

[۴۹۳] راجع المصادر التالية: اثبات الوصية: ص ۲۵۳ و مهج الدعوات: ص ۳۳۰ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۳ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۰۱.

[۴۹۴] راجع المصادر التالية: اثبات الوصية: ص ۲۵۳ و مهج الدعوات: ص ۳۳۰ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۳ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۰۱.

[۴۹۵] راجع المصادر التالية: اثبات الوصية: ص ۲۵۳ و مهج الدعوات: ص ۳۳۰ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۱۳ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۰۱.

[۴۹۶] راجع حديث رقم ۶۱ من هذا الكتاب.

[۴۹۷] راجع المصادر التالية: المناقب لابن شهرآشوب - رحمة الله تعالى عليه - و اعلام الورى للشيخ الطبرسى - رحمة الله تعالى عليه - و الارشاد للشيخ المفيد - رحمة الله تعالى عليه - و بحارالانوار للعلامة المجلسى قدس الله تبارك و تعالى روحه القدوسى.

[۴۹۸] راجع المصادر التالية: البحار: ج ۵۰ ص ۳۳۵ و المصباح للشيخ الكفعمى رحمة الله تعالى عليه -.

[۴۹۹] البحار: ج ۵۰ ص ۳۳۶ - نقله عن مروج الذهب -.

[۵۰۰] راجع المصادر التالية: ينابيع المودة و احقاق الحق: ج ۱۲ ص ۴۷۵.

[۵۰۱] بويع للمعتمد - عليه اللعنة - فى اليوم الذى قتل فيه المهتدى - عليه اللعنة - فى رجب سنة ۲۵۶ و هلك فى رجب سنة ۲۷۹.

[۵۰۲] راجع الكامل فى التاريخ: ج ۷ و البداية و النهاية: ج ۱۱.

[۵۰۳] فى الخرائج و البحار: ج ۵۰ ص ۲۶۸: ان ابامحمد عليه‌السلام سلم الى....

[۵۰۴] فى روضة الواعظين: الى يحيى. و فى المناقب: الى يحيى بن قتيبة. و فى الثاقب: الى فخر بن أيم. (و ذلك سهو مطبعى أو خطاء من قبل النساخ - ظاهرا). (راجع حديث رقم ۶۲).

[۵۰۵] هو نحرير الخادم. من خواص خدم بنى‌العباس - عليهم اللعنة - و حفظة اسرارهم. و كان - عليه اللعنة - شقيا من الاشقياء و كان راعيا لسباع الخليفة - عليه اللعنة - و كلابه. و النحرير - بالكسر - الحاذق الماهر المجرب. و بمعناه: الاستاذ (راجع هامش المصادر).

[۵۰۶] فى الكافى و الثاقب و اثبات الهداة و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۲۲: فكان...

[۵۰۷] ما بين القوسين لم يذكر فى المناقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶.

[۵۰۸] ما بين النجمتين لم يذكر فى الخرائج و البحار: ج ۵۰ ص ۲۶۸.

[۵۰۹] فى الثاقب: قال: فقالت... و فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲: فقال: فقالت -.

[۵۱۰] ما بين القوسين لم يذكر فى المناقب و الخرائج و الارشاد و اعلام الورى و كشف الغمة و البحار: ج ۵۰ ص ۲۶۸ و ص ۳۰۹ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶.

[۵۱۱] ما بين القوسين لم يذكر فى الكافى و اثبات الهداة و الثاقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲.

[۵۱۲] فى الثاقب: ألا تدرى.

[۵۱۳] فى الكافى و اثبات الهداة و الثاقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲: و عرفته صلاحه.

[۵۱۴] فى الخرائج و البحار: ج ۵۰ ص ۲۶۸: و ذكرت عبادته و صلاحه - و (فى البحار: و انى.) انا اخاف عليك منه -.

[۵۱۵] ما بين القوسين لم يذكر فى الكافى و اثبات الهداة و الثاقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲.

[۵۱۶] ما بين النجمتين لم يذكر فى المناقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶.

[۵۱۷] فى المناقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶ فأنى.

[۵۱۸] ما بين القوسين لم يذكر فى اعلام الورى.

[۵۱۹] فى المناقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶: قال.

[۵۲۰] ما بين القوسين لم يذكر فى الكافى و الثاقب و الخرائج واثبات الهداة و البحار: ج ۵۰ ص ۲۶۸ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲.

[۵۲۱] فى كشف الغمة:... لأرمينه للسباع.

[۵۲۲] فى الكافى و اثبات الهداة و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲: ثم (فى اثبات الهداة بدون كلمة: ثم.) فعل (فى اثبات الهداة: ففعل.) ذلك به. فرؤى عليه‌السلام قائما يصلى. و هى حوله. (يتم الخبر - فى هذه المصادر - ههنا). و فى الثاقب: ثم فعل ذلك. فرؤى عليه‌السلام قائما يصلى. و حوله السباع (يتم الخبر ههنا).

[۵۲۳] أى: استاذن نحرير - عليه اللعنة - من المعتمد - عليه اللعنة - ارتكاب ذلك. فأذن المعتمد - عليه اللعنة - له ذلك.

[۵۲۴] فى البحار: ج ۵۰ ص ۳۰۹ -: فلم يشكوا.

[۵۲۵] فى روضة الواعظين: و لم يشك. و فى الخرائج: و لم تشك (أى: امرأة النحرير (نقلا عن هامش الخرائج).).

[۵۲۶] فى المناقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶:... فى أكلها اياه.

[۵۲۷] فى البحار: ج ۵۰ ص ۳۰۹ بدون كلمة: له عليه‌السلام.

[۵۲۸] فى الخرائج: فنظروا - من الغد - الى الموضع....

[۵۲۹] ما بين القوسين لم يذكر فى المناقب و اعلام الورى و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶.

[۵۳۰] ما بين القوسين لم يذكر فى المناقب و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶.

[۵۳۱] فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۴۶۷: فأمره -.

[۵۳۲] ما بين القوسين لم يذكر فى الخرائج و البحار: ج ۵۰ ص ۲۶۸.

[۵۳۳] الكافى: ج ۱ ص ۵۱۳ و اعلام الورى: ج ۲ ص ۱۵۱ و الارشاد للشيخ المفيد - عليه الرحمة -: ج ۲ ص ۳۳۴. و كشف الغمة: ج ۲ ص ۴۱۴ و روضة الواعظين: ص ۲۴۹ و الثاقب فى المناقب: ص ۵۸۱ و الخرائج: ج ۱ ص ۴۳۷ و المناقب: ج ۴ ص ۴۳۰ و اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۰۶ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۶۸ - نقله عن الخرائج -. و فى بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۹ - نقله عن الارشاد و اعلام الورى و المناقب -. و فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۵۶۲ - نقله عن الكافى -. و فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۶ - نقله عن المناقب -.

[۵۳۴] فى المناقب: الاستاد (فى الموضعين).

[۵۳۵] جمع الأسد.

[۵۳۶] الغيل: موضع الأسد و بركة السباع.

[۵۳۷] أى ذهب يحيى ليخبر المعتمد - عليه اللعنة - ما جرى.

[۵۳۸] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۰ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۳۰۹ - نقله عن المناقب -. و فى مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۷ - نقله عن المناقب -.

[۵۳۹] أى: اراد ذلك الرجل أن يعارض الامام عليه‌السلام.

[۵۴۰] اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۱۲.

[۵۴۱] فى المناقب: الحيرى (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۵۴۲] فى مدينة المعاجز:.... الى الطريق....

[۵۴۳] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۰ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۴۸ - نقله عن المناقب -.

[۵۴۴].

[۵۴۵] فى الخرائج بدون كلمة: قال.

[۵۴۶] فى الخرائج: حدثنا.

[۵۴۷] فى الخرائج بدون كلمة: الخيبرى.

[۵۴۸] فى الخرائج بدون كلمة: قال.

[۵۴۹] فى الخرائج: حدثنا.

[۵۵۰] يغشى أى: يأتى.

[۵۵۱] فى الغيبة بدون كلمة: العسكرى.

[۵۵۲] فى الغيبة:... يجيئه....

[۵۵۳] فى البحار: و اذا.

[۵۵۴] فى الغيبة: يشيع (و الظاهر انه سهو مطبعى).

[۵۵۵] فى البحار: و كان عليه‌السلام.

[۵۵۶] فى البحار:... فى ذلك اليوم.

[۵۵۷] فى الغيبة و البحار: احدهما.

[۵۵۸] فى الغيبة بدون كلمة: كثيرة.

[۵۵۹] فى الغيبة:... ببعض....

[۵۶۰] فى البحار: و كفن.

[۵۶۱] فى البحار: و لحق معه (و ذلك سهو مطبعى ظاهر).

[۵۶۲] عارضه فى المسير: سار حياله (نقلا عن هامش الخرائج).

[۵۶۳] فى الخرائج: فكان.

[۵۶۴] الغيبة للشيخ الطوسى - عليه الرحمة -: ص ۲۰۶ و الخرائج: ج ۲ ص ۷۸۳ و ۷۸۴ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۷۶ و ۲۷۷ - نقله عن الخرائج -.

[۵۶۵] فى اثبات الهداة: يحيى بن القنبرى. و فى البحار و المناقب: يحيى القنبرى. و فى مدينة المعاجز: يحيى بن التسترى.

[۵۶۶] و المراد من الوكيل ههنا من هو رئيس الخدمة - ظاهرا.

[۵۶۷] فی المناقب:... اتخذ منه فی الدار.

[۵۶۸] فی مدینهٔ المعاجز و اثبات الهداهٔ: یکون معه فیها.

[۵۶۹] فی البحار بدون کلمهٔ: فیها.

[۵۷۰] فی المناقب بدون کلمهٔ: معه.

[۵۷۱] فی المناقب: و خادم.

[۵۷۲] فی البحار و المناقب: فراود الوکیل.

[۵۷۳] فی البحار: فأبی أن یأتیه الا بنبیذ.

[۵۷۴].

[۵۷۵] فی المناقب و اثبات الهداهٔ:... له نبیذا....

[۵۷۶] فی اثبات الهداهٔ:... ابواب مقفلهٔ.

[۵۷۷] فی البحار و مدینهٔ المعاجز: اذا. و فی اثبات الهداهٔ: فاذا.

[۵۷۸] ما بین القوسین لم یذکر فی المناقب و البحار.

[۵۷۹] الکافی: ج ۱ ص ۵۱۱ و المناقب: ج ۴ ص ۴۳۳. و اثبات لهداهٔ: ج ۳ ص ۴۰۵ و فی مدینهٔ المعاجز: ج ۷ ص ۵۵۶ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۸۴ - نقله عن المناقب -.

[۵۸۰] و الجزاء المذکور فی هذا الخبر هو عبارهٔ عن حرمان هذین الشخصین من الکینونهٔ - مع الامام المعصوم علیه‌السلام- فی البیت الذی کان علیه‌السلام یسکن فیه - و سلب التوفیق عنهما من التشرف بمحضر الامام العسکری - صلوات الله تعالی علیه - فلاتغفل -.

[۵۸۱] استراباذ - بالذال المعجمهٔ - بلدهٔ مشهورهٔ من اعمال طبرستان (نقلا عن هامش التفسیر).

[۵۸۲] أی: لاتعتنیا. و لاتهتما.

[۵۸۳] الفیج: هو المسرع فی مشیه الذی یحمل الاخبار من بلد الی بلد (نقلا عن هامش التفسیر).

[۵۸۴] العذل: اللوم (نقلا عن هامش التفسیر).

[۵۸۵] أی: طلب منهم الحلیهٔ و اعتذر الیهم.

[۵۸۶] أی: جاء فی المکتوب الذی کتبه ابویهما و ارسلاه الیهما. شرح ما وقع.

[۵۸۷] فی نسخهٔ: بأن (نقلا عن هامش المصدر).

[۵۸۸] أی: مواعیده.

[۵۸۹] التفسیر المنسوب الی الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه -: ص ۹ الی ۱۲ ذکرنا منه موضع الحاجهٔ الیه. و جاء ذلک - مختصرا - فی اثبات الهداهٔ: ج ۳ ص ۴۲۹ نقله عن التفسیر -.

[۵۹۰] الروزنهٔ: هی الکوهٔ النافذهٔ (نقلا عن هامش التفسیر).

[۵۹۱] اشارهٔ الی الرجل المکتوف الذی کان معه.

[۵۹۲] فی البحار و مدینهٔ المعاجز:... ممن آخذه - لئلا یسألنی فیه من لا اطیق مدافعته - لیکون قد....

[۵۹۳] أی: فقال ذلک الرجل المقبوض و المتهم للوالی الذی کان قد کتفه.

[۵۹۴] فی نسخهٔ: بقضیبیهما (نقلا عن هامش التفسیر).

[۵۹۵] أی: فخذه.

[۵۹۶] فی التفسیر بدون کلمهٔ: لهما.

[۵۹۷] فی مدینة المعاجز:... یا فلان و یا فلان و یا فلان....

[۵۹۸] فی مدینة المعاجز: و کانت.

[۵۹۹] فی مدینة المعاجز: لانضرب....

[۶۰۰] أی الجراحات. و هی فی الرأس - خاصة (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۰۱] فی مدینة المعاجز: عجبا لهذا.

[۶۰۲] أی: السجن.

[۶۰۳] عنی بما قاله کذا: اراده و قصده (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۰۴] فی الخرائج: ج ۲ ص ۶۸۴ - و یطیعوننا -.

[۶۰۵] فی نسخة: تب. فقد (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۰۶] فی البرهان: زعمت (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۰۷] فی مدینة المعاجز: لحججنا.

[۶۰۸] فی مدینة المعاجز: افهی.

[۶۰۹] فی مدینة المعاجز بدون کلمة: معجزة.

[۶۱۰].

[۶۱۱] فی نسخة: قال له انا (نقلا عن هامش مدینة المعاجز).

[۶۱۲] فی التفسیر: قال عزوجل فیهم.

[۶۱۳] القرم: العظیم السید (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۱۴] التفسیر المنسوب الی الامام العسکری صلوات الله تعالی علیه: ص ۳۱۶ الی ص ۳۲۰ و مدینة المعاجز: ج ۷ ص ۵۸۹ الی ص ۵۹۴ - نقله عن التفسیر. و جاء ذلک فی بحارالانوار: ج ۶۸ و تفسیر البرهان. و ذکر - مختصرا - فی الخرائج: ج ۲ ص ۶۸۳ و ۶۸۴.

[۶۱۵] فی نسخة: بأداء الحجة (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۱۶] فی نسخة: فأنه یفوت. و فی نسخة: فأنه یفوت ثواب (نقلا عن هامش التفسیر).

[۶۱۷] فی نسخة: طفیء عطشه (نقلا عن هامش التفسیر). طفی أی: مات.

[۶۱۸] التفسیر المنسوب الی الامام العسکری - صلوات الله تعالی علیه -: ص ۳۲۰ و ۳۲۱.

[۶۱۹] فی البحار: جفاف. و هو نوع من الثوب یلبسه الانسان. کأنه درع.

[۶۲۰] الممطر ما یقال له بالفارسی: چتر.

[۶۲۱] أی: عابوا علی الامام علیه‌السلام ذلک.

[۶۲۲] المناقب: ج ۴ ص ۴۳۹ و فی مدینة المعاجز: ج ۷ ص ۶۵۲. و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۸۸ - کلاهما عن المناقب -.

[۶۲۳] فی الخرائج: ب سامرة.

[۶۲۴] فی البحار: زرق. الذرق و الزرق أی: فضلة الطیر.

[۶۲۵] فی مدینة المعاجز: مالا یحصی فیه.

[۶۲۶] فی البحار: تکون القبور مملوءة زرقا.

[۶۲۷] فی الخرائج بدون کلمة: القبور.

[۶۲۸] فی مدینة المعاجز:... و لا علی بابها ذرق طیر.

[۶۲۹] فى البحار: زرق طير.

[۶۳۰] فى مدينة المعاجز و البحار بدون كلمة: و.

[۶۳۱] الخرائج: ج ۱ ص ۴۵۳ و ۴۵۴ و مدينة المعاجز: ج ۷ ص ۶۲۸ و ۶۲۹ و بحارالانوار: ج ۵۰ ص ۲۷۵ - نقله عن الخرائج -.

[۶۳۲] الرصافة: اسم مقبرة. بنى‌العباس - عليهم اللعنة - ببغداد.

[۶۳۳] اثبات الهداة: ج ۳ ص ۴۲۲. و كان فيه بعض السهو المطبعى من حيث تقديم و تأخير بعض الكلمات و السطور - فأثبتناه صحيحا - و الحمدلله رب العالمين.

تعريف مركز القائمية باصفهان للتحريات الكمبيوترية

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فى سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (التوبة/۴۱).

قالَ الإمامُ عليّ بْنُ موسَى الرِّضا – عليهِ السَّلامُ: رَحِمَ اللّهُ عَبْداً أحْيَا أمْرَنَا... يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَ يُعَلِّمُهَا النَّاسَ؛ فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا... (بَنَادِرُ البِحَار – فى تلخيص بحار الأنوار، للعلاّمة فيض الاسلام، ص ۱۵۹؛ عُيونُ أخبارِ الرِّضا(ع)، الشَّيخ الصَّدوق، الباب۲۸، ج۱/ ص۳۰۷).

مؤسّس مُجتمَع "القائميّة" الثّقافيّ بأصبَهانَ – إيرانَ: الشهيد آية الله "الشمس آباذي" – رَحِمَهُ اللهُ – كان أحداً من جَهابذة هذه المدينة، الذى قدِ اشتهَرَ بشَعَفِهِ بأهل بَيت النبيّ (صلواتُ اللهِ علَيهِم) و لاسيَّما بحضرة الإمام عليّ بن موسَى الرِّضا (عليه السّلام) و بساحة صاحِب الزّمان (عَجَّلَ اللهُ تعالى فرجَهُ الشَّريفَ)؛ و لهذا أسّس مع نظره و درايته، فى سَنَةِ ۱۳۴۰ الهجريّة الشمسيّة (=۱۳۸۰ الهجريّة القمريّة)، مؤسَّسةً و طريقةً لم يَنطَفِئ مِصباحُها، بل تُتَّبَع بأقوَى و أحسَنِ مَوقِفٍ كلَّ يوم.

مركز "القائميّة" للتحرِّي الحاسوبيّ – بأصبَهانَ، إيرانَ – قد ابتدَأَ أنشِطتَهُ من سَنَةِ ۱۳۸۵ الهجريّة الشمسيّة (=۱۴۲۷ الهجريّة القمريّة) تحتَ عناية سماحة آية الله الحاجّ السيّد حسن الإماميّ – دامَ عِزّهُ – و مع مساعَدَةِ جمعٍ من خِرّيجي الحوزات العلميّة و طلاب الجوامع، بالليل و النهار، فى مجالاتٍ شتّى: دينيّة، ثقافيّة و علميّة...

الأهداف: الدّفاع عن ساحة الشيعة و تبسيط ثَقافة الثَّقَلَين (كتاب الله و اهل البيت عليهِمُ السَّلامُ) و معارفهما، تعزيز دوافع الشَّباب و عموم الناس إلى التَّحَرِّي الأدَقّ للمسائل الدّينيّة، تخليف المطالب النّافعة – مكانَ البَلاتيثِ المبتذلة أو الرّديئة – فى المحاميل (=الهواتف المنقولة) و الحواسيب (=الأجهزة الكمبيوتريّة)، تمهيد أرضيّةٍ واسعةٍ جامعةٍ ثَقافيّةٍ على أساس معارف القرآن و أهل البيت –عليهم السّلام – بباعث نشر المعارف، خدمات للمحققين و الطّلاّب، توسعة ثقافة القراءة و إغناء أوقات فراغة هُواةِ برامِج العلوم الإسلاميّة، إنالة المنابع اللازمة لتسهيل رفع الإبهام و الشُّبُهات المنتشرة فى الجامعة، و...

- مِنها العَدالة الاجتماعيّة: التى يُمكِن نشرها و بثّها بالأجهزة الحديثة متصاعدةً، على أنّه يُمكِن تسريعُ إبراز المَرافِق و التسهيلاتِ – فى آكناف البلد - و نشرِ الثّقافةِ الاسلاميّة و الإيرانيّة – فى أنحاء العالَم - مِن جهةٍ اُخرَى.

- من الأنشطة الواسعة للمركز:

الف) طبع و نشر عشراتِ عنوانِ كتبٍ، كتيبة، نشرة شهريّة، مع إقامة مسابقات القِراءة

ب) إنتاجُ مئات أجهزةٍ تحقيقيّة و مكتبية، قابلة للتشغيل فى الحاسوب و المحمول

ج) إنتاج المَعارض ثّلاثيّةِ الأبعاد، المنظر الشامل (= بانوراما)، الرّسوم المتحرّكة و... الأماكن الدينيّة، السياحيّة و...

د) إبداع الموقع الانترنتي "القائميّة" www.Ghaemiyeh.com و عدّة مَواقِعَ اُخرَ

ه) إنتاج المُنتَجات العرضيّة، الخَطابات و... للعرض فى القنوات القمريّة

و) الإطلاق و الدَّعم العلميّ لنظام إجابة الأسئلة الشرعيّة، الاخلاقيّة و الاعتقاديّة (الهاتف: ۰۰۹۸۳۱۱۲۳۵۰۵۲۴)

ز) ترسيم النظام التلقائیّ و اليدویّ للبلوتوث، ويب كشك، و الرّسائل القصيرة SMS

ح) التعاون الفخریّ مع عشراتِ مراكزَ طبيعيّة و اعتباريّة، منها بيوت الآيات العِظام، الحوزات العلميّة، الجوامع، الأماكن الدينيّة كمسجد جَمكرانَ و...

ط) إقامة المؤتمَرات، و تنفيذ مشروع" ما قبلَ المدرسة "الخاصّ بالأطفال و الأحداث المُشارِكين فی الجلسة

ی) إقامة دورات تعليميّة عموميّة و دورات تربية المربّی (حضوراً و افتراضاً) طيلة السَّنَة

المكتب الرّئيسیّ: إيران/أصبهان/ شارع"مسجد سيّد/ "ما بينَ شارع"پنج رَمَضان "ومُفترَق"وفائی/"بناية"القائميّة"

تاريخ التأسيس: ۱۳۸۵ الهجريّة الشمسيّة (=۱۴۲۷ الهجرية القمريّة)

رقم التسجيل: ۲۳۷۳

الهويّة الوطنيّة: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

الموقع: www.ghaemiyeh.com

البريد الالكترونی: Info@ghaemiyeh.com

المَتجَر الانترنتی: www.eslamshop.com

الهاتف: ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۰۹۸۳۱۱)

الفاكس: ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱)

مكتب طهرانَ ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱)

التِّجاريّة و المَبيعات ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور المستخدمين ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

ملاحَظة هامّة:

الميزانيّة الحاليّة لهذا المركز، شَعبيّة، تبرّعيّة، غير حكوميّة، و غير ربحيّة، اقتُنِيَت باهتمام جمع من الخيّرين؛ لكنّها لا تُوافِی الحجمَ المتزايد و المتّسِعَ للامور الدّينيّة و العلميّة الحاليّة و مشاريع التوسعة الثّقافيّة؛ لهذا فقد ترجّی هذا المركزُ صاحِبَ هذا البيتِ (المُسمَّی بالقائميّة) و مع ذلك، يرجو مِن جانب سماحة بقيّة الله الأعظم (عَجَّلَ اللهُ تعالی فرَجَهُ الشَّريفَ) أن يُوفِّقَ الكلَّ توفيقاً متزائداً لِإعانتهم - فی حدّ التّمكّن لكلّ احدٍ منهم – إيّانا فی هذا الأمر العظيم؛ إن شاءَ اللهُ تعالی؛ و اللهُ ولیّ التوفيق.

